

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Uj utakon

A nemzetkisebbségek ügye a húsz év előtt Párisban kötött nemzetközi egyezményvel az eddigi belügyi területről nemzetközi síkra terelődött. Abban a pillanatban, amikor a nemzetkisebbségek jogainak érvényesítését a nagyhatalmak ellenőrzése alá helyezték, a kérdés megszűnt tisztára belpolitikai probléma lenni, mert a párisi egyezmény minden nemzetkisebbségnek megadta a jogot, hogy sérelmei, vagy panaszai orvosolása érdekében az egyezményt garantáló hatalmak segítségét igénybe vegye. A népkisebbségi probléma nemzetközi vonatkozásain ez mitsem változtatott, csak a megoldási módok változtak. Az érdekelt államok között közvetlen tárgyalások indultak meg, melyek külön egyezmények kötésével végződtek. Ilyen egyezmény készült most Csáky István gróf magyar külügyminiszter berlini látogatása nyomán Magyarország és Németország között a magyarországi németiség jogainak biztosítása érdekében.

A romániai magyarság annak idején szintén több esetben élt panaszjogával, mert az azóta felszámolt és egymást felváltó párturalmak alatt nem tudta azon jogait érvényesíteni, melyek a párisi egyezmény és az alkotmány szellemére szerint eleve is megillették. A mostani új szellemnek kellett beköszöntenie, hogy lehetővé váljék a magyarságnak szorosabb együttműködése az országban élő többi nemzetel, mindannyiunk javára. Napokig tartó tárgyalások után létrejött a megegyezés a kormány és a romániai magyarság képviselői között az egységes pártban való elhelyezkedését illetően. Nagyjelentőségű ez a megegyezés már azért is, mert megoldja azt az évek óta húzódó kérdést, hogy a nemzetkisebbségek kollektivitása jogi egységként tekinthető-e vagy sem. Amikor a megegyezés hangszólva, hogy a magyarság testileg csatlakozik a Nemzeti Újjászülés Arcvonalához, akkor ebből világosan következik, hogy a magyarság egységként szerepel a román közéletben és megszűnik az a helyzet, hogy különböző frakciók léphetnek fel a romániai magyarság nevében és képviselőitében. A magyarság egységet alkot mint nemzetkisebbség és mint kollektivitást illetik meg azok a jogok, melyeket az alkotmány és a nemzetkisebbségi statutum részére biztosít.

Ezzel — legalább, ami a romániai magyarságot illeti — a probléma ismét visszakerült a gyakorlatban a belpolitikai síkra és reméljük, hogy meg is maradhat ezen a terepen. Az egyezmény lehetővé teszi a magyarságnak azt is, hogy a párton kívül, mint nemzetegység szervezkedhessék és ezen szervezetben belül kulturális, gazdasági és társadalmi célkitűzéseit megvalósíthassa. Ezzel eljutottunk oda, hogy a politikai működés teljesen elkülönül az egyéb feladatköröktől, ami a kulturális, gazdasági és társadalmi célok követését és szolgálatát megkönnyíti. Megalakulhat tehát a magyar nemzetközösség, vagy népközösség, vagy nemzeti szövetség — nem a név a leglényegesebb — és ez lesz hivatott az egységes párton kívül, melyben a magyarság külön osztályban tömörül, a nemzeti érdekeket képviselni. A keret csakhamar megvalósulhat és a keret kitöltése sem okoz majd nagy nehézségeket. Ma még nem nyert eldöntést, hogy az országos és egységes szövetségben belül az egyes földrajzi adottságok figyelembevételével hogyan és hol alakulnak meg a tagozatok. Nem lehetetlen, hogy az ország mai kerületi beosztása szolgálat majd alapul és a magyarok lakta területen külön-külön tagozatok lesznek majd minden helytartóságban. A királyi helytartók felszökörű jogokkal rendelkeznek és a természetes az lenne, hogy a magyar nemzetközösség egyes tagozatait a megfelelő helytartóságokban alakulnak meg. Ez biztosítaná a közvetlen érintkezés lehetőségét és eset-

Nem hívják össze az alsóházat a spanyol kérdés miatt

A francia kamara katonai bizottsága elvetette a beavatkozási javaslatot. — Negrin újabb kérelme Párishoz

Nagy harc lesz Barcelonáért

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök levélben válaszolt Atlee őrnagy követelésére, hogy az angol kormány szüntesse be a közválasztású Spanyolország számára a fegyverszállítási tilalmat, illetőleg a polgárháború eseményeinek súlyossága miatt hívják egybe az alsóházat. Chamberlain levélválaszában kijelenti azt, hogy

rendkívül súlyos következmények támadhatnak ebből a lépésből,

ha Anglia felhagy semlegességével. A jelen pillanatot nem tartja alkalmasnak a parlament egybehívására. Kijelenti azonban, ha a helyzet szükségessé teszi, ő azonnal összehívottat lép az alsóház elnökével a parlament egybehívására.

Atlee őrnagy válaszolt Chamberlainnak

Atlee őrnagy, munkáspárti vezér, újabb levélben intézett Chamberlain miniszterelnökhez. A levélben többek között a következőket írja:

— Meglepett miniszterelnök úrnak az az állítása, hogy a benemavatkozási politika felülvizsgálása a spanyol konfliktus kiszélesítéséhez és súlyos következményekhez vezetne. Bizonyára emlékszik arra miniszterelnök úr, hogy november 2-iki beszédében foglalt kijelentése szerint „a spanyol konfliktus már nem veszélyeztetni Európá békéjét”. Ezért nem értem miniszterelnök úrnak azt a nézetét, hogy abban az esetben, ha a közválasztású Spanyolország számára megengednék a fegyverek és élelmiszerek külföldről való beszerzését, ez a konfliktus kiszélesítéséhez vezetne. Annál érhetősebb, hogy a magyarság egységként szerepel a román közéletben és megszűnik az a helyzet, hogy különböző frakciók léphetnek fel a romániai magyarság nevében és képviselőitében. A magyarság egységet alkot mint nemzetkisebbség és mint kollektivitást illetik meg azok a jogok, melyeket az alkotmány és a nemzetkisebbségi statutum részére biztosít.

FRANCIAORSZÁG KITART A SEMLEGESSÉG MELLETT

Az olasz közvéleményt még mindig élénken foglalkoztatja Franciaország magatartása. Ezt az olasz sajtó hangja is visszatükrözi. A lapok éles hangon megismétlik figyelmeztetésüket Pá-

ris felé, hogy ha Franciaország az eddiginél nagyobb mértékben segítené a köztársasági spanyol kormányt, akkor Olaszország s vele természetesen Németország is,

Atlee őrnagy levélben még a köztársasági Spanyolországban uralkodó éhínségről tett említést. Chamberlain erre vonatkozóan azt a felvilágosítást adta, hogy az angol kormány a közválasztású Spanyolország lakossága érdekében tárgyalásokba bocsátkozott több állammal, többek között az Egyesült Államokkal is. A tárgyalások kedvező mederben folytatódnak, azonban bizonyos, hogy

a tervbevolt segítség csak hónapok múlva lesz keresztülvihető.

Ezért az angol kormány a magánintézményeket támogatja, hogy azok enyhítsék a spanyol köztársasági lakosság szenvedését.

azonnal felmondanak a benemavatkozási egyezményt.

Ez az aggodalom azonban egyelőre még alaptalan, mert a francia államtanács, mely szerda éjjel a külpolitikai helyzettel foglalkozott, úgy határozott, hogy Franciaország továbbra is kitart a semlegesség mellett, amelyet éppen ő maga kezdeményezett. Emellett azonban éberrel figyeli a helyzet kialakulását és a spanyol kérdéssel kapcsolatban nem téveszti szem elől a francia gyarmatbirodalom érdekeit és a földközítengeri utak biztonságát.

A képviselőház katonai bizottsága nagy szótsággal visszautasította a kommunisták javaslatát, hogy nyissák meg a spanyol-francia határt és lassák el fegyverekkel és municióval a köztársasági csapatokat.

CSAPATÖSSZEVONÁSOK A KÖZTÁRSASÁGIAKNAL

Párisból jelentik: A Stefani-ügynökség jelenti: A francia-spanyol határról érkezett hírek beszámolnak arról, hogy a madridi vonalat védő köztársasági csapatok egy részét a katalán frontra küldték megerősítés céljából. Az első szállítmány, 12 ezer katona, már meg is érkezett. Azt hiszik, hogy a katalán frontra 60 ezer köztársasági katonát rendelnek ki.

leges kérelmek, vagy panaszok gyors orvoslását is.

A magyar nemzetközösségen belül a gazdasági ügyek intézése elsősorban a létező és szép eredménnyel működő gazdasági egyletek hatáskörébe eshetnek, a kulturális ügyeket egyházi és iskolai alosztályokkal kiegészítve a létező közművelődési egyesületek szövetségébe tömörítésével lehetne szolgálni, a társadalmi szervezkedés útján szintén számos égető probléma nyerhetne megoldást. A kormánnyal létesített megegyezés után a magyarságnak érdeke, hogy egyéni belépési nyilatkozatokkal csatlakozzék a nemzeti újjászülés frontjához és érdekünk lenne az is, hogy ezeket a belépéseket a magunk önként vállalt munkájával biztosítsuk. Ezzel egyben tisztázást nyerne az is, hogy kik a magyar nemzetközösség tagjai és megvalósulna a nemzeti kataszter terve. Üdvös lenne, ha a ma-

gyarok a németekhez hasonlóan magyar nyelvű belépési nyilatkozatokat kapnának, vagy használhatnának, mert ez magában is jele lehetne a magyar nemzetközösséghez való tartozásnak, bár a románnyelvű nyilatkozat aláírása még nem jelenti a nemzetiség megtagadását.

Megtörtént a magyar nemzetközösség vezetőjének kijelölése is, mert a belügyminiszter ennek a szervezetnek a működését Bánffy Miklós gróf volt magyar külügyminiszter elnökle alatt engedélyezte. Bánffy Miklós több évvel a román felségjognak Erdélyre és a Bánságra való kiterjesztése után repatriált Erdélybe és az a tíz évi határidő, mely alatt köteleznie kellett magát, hogy semmiféle nemzeti mozgalomban nem vesz részt, letelt. A nagyműveltségű és széles látókörű államférfi belekapcsolódása a romániai magyarság közelébe bizonyára hasznára és előnyére lesz minden nemzettestvérünknek.

Mitől tart Franciaország?

A francia kamarában csütörtök reggel folyódtak a külpolitikai megbeszélések. Thellier egyesült köztársasági párti képviselő beszédében kifejtette, hogy nem szabad megengedni Franciaországnak, hogy Spanyolország gyarmattá váljék. Walter függetlenségi képviselő kérte, hogy a Münchenben megkezdett politikai irányzatot folytassák. Bonte kommunista képviselő Franciaország támogatását kérte a „Spanyol beözönlés áldozatai” számára és attól tart, hogy

Olaszország elvágja Franciaország összekötő vonalait

a Baleári-szigetek elfoglalásával és szabad kereskedelem engedélyezését kéri a köztársasági Spanyolországgal.

A KATALÁN MINISZTERELNÖK SÜRGETI A SEGÍTSÉGET

Barcelonából jelentik: Negrin miniszterelnök megbeszélést folytatott a francia nagykövettel, akit mekkért, fájókozta a francia kormányt a katalán-helyzet komoly voltáról. Kérte, hogy a francia kormány engedje meg a hadianyag-szállítást a francia határon át, mert ez a köztársasági Spanyolország megmentése érdekében elengedhetetlenül szükséges.

KÖLTÖZIK A SPANYOL KORMÁNY

Bilbaoból jelentik: A nemzeti csapatok tovább folytatva előnyulását, elfoglalták Monte Alco helységet, amely Serveratól 18 kilométernyire van a barcelonai vasútvonalon. Hírek szerint a bel- és földművelésügyi minisztérium Barcelonából Albacetebe költözik, a pénz-

ügyi- és közlekedésügyi miniszterfium pedig Madridba teszi át székhelyét. A miniszterelnökség és a külügyminisztérium az utolsó percig Barcelonában maradt.

FRANCO PIHENŐT AD CSAPATAINAK

Saragossából jelentik: Franco tábornok csapatai elérték a Tarragona Mont Blanche vonalat és ezzel a katalóniai nagy csata második része véget ért.

Az ellenfélnek a harmadik védelmi vonalra kellett visszavonulni.

Most már csak a Barcelonát védő vasövet kell áttörni, amelyet a köztársaságiak katalán Maginot-vonalnak neveznek. Ez a védelmi öv két vonalból áll, amely 15 kilométeres körzetben övezi körül a várost. A hadműveletek bizonyos mértékben lanyhulni fognak, mert a nemzetiek főparancsnoksága pihenőt ad a csapatoknak.

Burgosból jelentik: Franco tábornok legutóbbi győzelmével, amely Tarragona elfoglalását is eredményezte, Spanyolország területéből 369 ezer négyzetkilométer a nemzetiek, 135 ezer négyzetkilométer pedig a köztársaságiak kezén van. Az ország

24 millió lakosából 18 millió a nemzetiek uralma alá került.

ÉLELMFÉZSI NEHEZSÉGEK MADRIDBAN

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint Madridnak élelmiszerral való ellátása sok kívánnivalóval hátrahagyta. Maga az angol kolónia sem rendelkezik elegendő mennyiségű élelmiszerral.

Merényletet terveztek Chamberlain fia ellen

Dublinből jelentik: A Reuter-iroda jelentése szerint csütörtökön a hajnali órákban Éireben, ahol Frank Chamberlain, az angol miniszterelnök fia néhány nap óta tartózkodik, bomba robbant, amelynek következtében számos épület ablaka betört, így azé a villája is, ahol Frank Chamberlain tartózkodott. Valószínűnek tartják,

hogy a terroristák nem merték azt a házat megközelíteni, ahol a miniszterelnök fia volt, mert az épületet rendőrugynökök őrizték.

Chamberlain miniszterelnök 24 éves fia, Frank Chamberlain, jelenleg szabadságát tölti Délírországban. A robbanás bekövetkezésekor Frank Chamberlain villájában tartózkodott.

Rendben folyt le a szlovák parlament megnyitása

A bécsi döntés óta első ülését tartotta az Egyesült Magyar Párt

Pozsonyból jelentik: A szlovák parlament megnyitására kapcsolatos ünnepek természetesen és teljesen rendben folytak le. Csupán a Hlinka gárdisták és a feloszlatott Sokol egyesület tagjai között voltak kisebb összeszólalkozások. A szokolisták Beran prágai miniszterelnöktől kérték az egyesület működésének engedélyezését.

A bécsi döntőbírói ítélet óta különben csütörtökön délelőtt tartotta meg első ülését Pozsonyban az Egyesült Magyar Párt végrehajló bizottsága. Az ülésen az elnöklő Eszterházy János gróf beszédet

mondott, amelyben körvonalazta a párt további munkaprogramját. Elmondotta, hogy a szlovákok Hlinka elgondolása alapján elérkeztek felszabadulásuk első szakához. Bejelentette, hogy a szlovák nép munkájába számíthat az ottani magyarság támogatására, de ezzel szemben meg kell, hogy szűnjön az a régi politika, amely másod- és harmadrangú állampolgárokat ismert. A szlovákiai magyarság kevesebb lett, de ebből nem következnek az, hogy gyengébbek is lettek. Egyenlőleg akarnak lenni a jogokban és kötelezettségekben.

Felgyújtották az amerikai légiflotta legnagyobb kiképző telepének épületeit

Egymillió dollár a kár

Washingtonból jelentik: Az Illinois államban levő Rantoulban kigyulladt az amerikai légi flottának legnagyobb kiképző központja. A hangárok, a hiva-

tali épületek, a kaszárnyák és a raktárak elpusztultak. Az anyagi kár meghaladja az egymillió dollárt. A tüzet gyújtogatás okozta.

Katonaság tartja fenn a rendet Ruszinszkóban

Hivatalába iktatták az ukrán belügyminisztert

Ungvárról jelentik: Prchala tábornok kárpátjai ukrán belügyminiszter megérkezett Ruszinszkóba, ahol a cseh katonai és polgári hatóságok ünnepélyesen fogadják. Bizonyos körök azonban tüntetően távolmaradtak az új belügyminiszter fogadtatásától. Volosin miniszterelnök és hívei mindent elkövetnek Prchala katonai uralmának ellensúlyozására. Hír szerint

a napokban nagyszámú cseh sorkatonaság érkezik Ruszinszkóba az esetleges tüntetések megakadályozására.

Prchala tábornok kijelentette, hogy első dolga lesz

a terrorszervezetek felszólítása. Hír szerint fel akarja eleveníteni Révay miniszter múltját is, mert tudomására jutott, hogy valamikor kommunista megbízott volt és mos. is körülvetette magát volt kommunisákkal, akik állítólag a proletárdiktatúra érdekében dolgoznak.

A Volosin-kormány a zutóbbi napokban megszavazta a szülői tanácsokat, hogy ruszin, vagy ukrán tankönyvek használatát kívánják-e gyermekeik részére. A nagyszülői és jolsvai kerületből már megérkeztek a válaszok, amelyek

a ruszin tananyag használatát mellett állást.

Ollelben nincsen hiány

Lapozgattam egy párisi divatlapban. Tulajdonképpen nem is tudom, miért lapozgattam, mert nem sorolom olvasmányaim közé a divatlapokat. Várakoztam valahol és unalomban nézegettem a L'Art de la Mode gyönyörű holgyeit. Divatlapokban csak csábos mosolyú démonok, milói Vénuszok láthatók. A világ legszebb női adnak itt egymásnak találkozt és aki ruhát csináltat, azt hiszi, hogy rajta is úgy áll majd a toalet, mint a kifogástalan alaku divathölgyön.

Láttam egy földreszállt tündér fején kecses kis kalapot, amelyen kerek fecskefejek terült el, benne kitömött madárkák. A kis állatok üvegzeműekkel csodálkozva nézték a világ folyását és bizonyára arra gondoltak, hogy milyen csodálatos az 1939-es tavaszi divat. Könnyen megtörténhetik, hogy ha Afrikából megjönnék a fecskek, tévedésből valamelyik divathölgy fejére szállnak.

Másik bájos kalapon kis kertecske virított üdén és színesen, benne zöldfa, amely árván nyulik a magasba. A fa tetején kiterjesztett szárnyú madár áll repülésre készen. Szívet-lelket derítő esemény, amely közelebb hozza hozzánk a nagy természetet. Rिंगó jársu nőknél a madárka illandóan hmbáúzik, mintha el akarja repülni és így az illúzió teljes. Vilmos császárnak volt ilyen ezüst sisakja, amelyet díszesemlén tett a fejére, ezen azonban harcias sas tárta szíjjel szárnyait. Talán innen vették a divattervezők az ötletet.

A fecskefejesek hölgy barátijével beszélget, mindketten anygialan mosolyognak, miközben látszik szabályos fogoruk. (A divatlapok hősnőinek általában tökéletes fogoruk van.) A barátón fején szintén kalap van, ami azonban felületes szemléldősre nem derül ki. A kalapnak nevezett valami egy szalmakorong, ebből merészen szinte fenyegetően olyan kotrósepről emelkedik a magasba, amit a kéményseprők használnak, amikor megszabadítják a kéményt a leülepedett koromtól. A kotró büszkén leng, mint valami diadalmi zászló, várva a kéményt, amelyet megtisztítson. Kár, hogy a kalap tervezója nem illesztett a seprő mellé kis kéményt is, így bizonyára hatásosabb lett volna a tájkép.

Turbánokban idén nincsen hiány. Minden színű, árnyalatú és formájú turbán divatos. A villogó szemű afrikai sejkék, akik a francia munkügyi törvény rendelkezései szerint napi nyolc órá munkaidőben rabolják el a fehér hölgyeket, hogy azután pazar keleti lényekkel berendezett sztraikba vigyék őket, bő választékban küldtek turbánmunkálat. Afrika forró titka, a Közékelet rejtelme elevenedik meg a hölgyek fején, az embernek boldog emlékeztető Rodolfo Valentino jut eszébe, aki ellenállhatatlan volt mint sejk és habfehér selyemturbánjával őt világrészit büvölt el.

Ölletgazdaságra vall, hogy az 1939-es tavaszi divat a konyhárol sem feledkezett meg. Ezt bizonyítja a L'Art de la Mode legújabb száma, amelyben szabályos lábasok, fazekak, topsik, kis csuprok és nagy bödönök láthatók női kalap változatban. Tökéletes küszöggel másolták le a konyha szükséges edényeit, amelyekben a levest, sültet, töltöttkáposztát, rést és turcsusuzut készítik a derek háztasszonyok. Ha törénetesen egy divathölgy még azt a fáradságot sem venné, hogy a kalaposnővel készíten levest, hanem a valóságos porcellánátlat illesztet a fejére, senki sem lepődne meg ezen, sőt azt mondanák rá, hogy határozottan eredeti és izléses.

De tobzódik a virág is minden elképzelhető és elképzelhetetlen alakban. Szerencse, hogy Linné, a nagy természettudós már nem él, mert zavarba jönne, hogy milyen rendszerbe foglalja ezeket a virágokat és növényeket. Vannak az új kalapokon óriásira töltő ibolyák és törpévé zsugorodott rózsák, lehetetlen színű szegfűk, tarka kaktuszok és vérvörös árducskák, nem beszélve a halványárga salátáról és a kobaltlók kalarábéről.

Es a fátyol... Soha olyan divatos nem volt a fátyol, mint idén. Itt teljes szabadság uralkodik, akárcsak a demokratikus államokban. Sehol semmi megkötöttség, korlátozás, szabály, vagy rendszer. Sikkes, ha a nő teljesen beburkolja kalapjával együtt a fejét is fátyolba, viszont az is sikkes, ha csak egy kicsinyke fátyoldarabot rak a feje bubájára, esetleg a füleire, nyakára, vagy állára. Sőt fátyolt boríthat a multjára, ami nem annyira elegáns, mint inkább hasznos.

Kalapmintákat vettek nagyanyáinktól, akik kacskás fejlenőket hordtak lengő struccotollakkal és ötletről befordultak a gyermekszobába is, ahol fedezték a gyermekszur-tortát, amit pontosan lemásoltak. Az utóbbi emmival kalap-forma-torta, vagy torta-kalap-forma, esetleg forma-torta-kalap.

Végül láttam egy francia napilapban olyan kalapot, amelyen két bábu néz szembe egymással. Az egyik Mussolini, a másik Chamberlain. A hölgy fején barátságosan mosolyogtak egymásra, járás közben bizonyára összeszólköznek. Ez volt a legeredetibb elgondolás, a tavaszi divat pazar gazdagságában... (K. S.)

Alkotás — rombolás nélkül

Észak-Portugáliában, fenn a hegyekben van egy kis vasuti állomás, Santa Comba Dao. Az igény-elen állomásépület mellett van egy még igénytelenebb kocsmá, melynek tulajdonosa persze sohasem valami finom portóit, hanem csak kocsisbort mért a bebetérő fuvarosoknak. Trafik is volt a kocsmában; azt a kocsmárosné kezelte. A kocsmáros néha szót a feleségének:

— Mama, nem adnál egy pipa dohányt?

Az asszony sohasem mondta, hogy „Non dá” („nincsen”), de mielőtt odaadta volna a dohányt, mindig így szólt:

— Egy csomag egy escudo és hitelbe nem adhatok, mer: akkor tönkremegyünk.

Okosan és bölcsen vezette az üzletet és a családot a kocsmárosné, fel is bírta nevelni mind az öt gyermekét. A negyedik fiu, Antonio Oliveira Salazar, a csodá szélén álló Portugália gazdasági életét, azt hiszem, azért tudta csodálatos gyorsasággal helyreállítani, mert már kisgyermek korában megtanulta az anyjától, hogy ahonnan egy escudo értékű áru kimegy, oda egy escudonak be kell jönnie és hogy besületes uton csak két forrásból lehet pénzt szerezni: áruból vagy munkából.

Salazar, aki huszonkétéves korában már a pénzügytan tanára volt a coimbrai egyetemen, harminckétéves korában, 1921-ben képviselő lett. De a parlamentnek csak egyetlenegy ülésén vett részt: pár óra elég volt neki, hogy lássa, milyen társaságba került a legközelebbi vonattal ment vissza Coimbrába, hogy folytassa az előadásait.

Öt év múlva, 1926 június 6-án forradalom volt Lisszabonban és a katonai párt győzött. Az új miniszterelnök, Da Costa tábornagy táviratozott Salazar-nak Coimbrába:

„Kíváncsian várom pénzügyminiszterré”.

Salazar már aznap megkezdte a munkát a pénzügyminisztériumban.

Június 9-én reggel Salazar-nak eszébe jutott valami hivatalos dolog, amit sürgősen el akart intézni. Telefonálta a szállóból a minisztériumba:

— Kérem az elnöki osztály vezetőjét...

A kapcsolás után nagyon ideges, sőt goromba hangon a következő leckét kapta:

— Mit háborgatnak ilyen korán? Azt hiszik, nincs más dolgom, csak folyton telefonáljak?!

Salazar-t meglepte ez a hang, meg is kérdezte tehát:

— Ki beszél, kérem?

— Itt az új pénzügyminiszter beszél! Mit akar tőlem?

— Semmit uram — felelte Salazar.

Letette a kagylót, kifizette a szállóban a számláját és a kis utifélszékével gyalog ment a pályaudvarra.

Coimbrába hazamenet az újságból olvasta, hogy az éjjel megint forradalom volt, Carmona tábornok alakított kormányt és erről a pénzügyminisztert még csak nem is értesítették.

Két eszendő múlva már nagy pénzügyi bajok voltak. Portugália tizenkétmillió font sterling kölcsönt kért a Népszövetségtől. Meg is kapta volna ezt az összeget, azzal a feltétellel, hogy a Népszövetség pénzügyi ellenőrt küld Portugáliába... Hiszen már más országokba is küldtek pénzügyi főbiztos... Azonban a portugál nép önzerte felháborodott a gyámkodás ellen és a kölcsönt visszautasították.

Küldöttség ment Coimbrába Salazar tanárárt: jöjjön el Lisszabonba, az államtanácsba és mondja meg, mit kellene csinálni a nehéz helyzetben? Salazar hátározott választ adott:

— Egyszer s mindenkorra szabályozni kell pénzügyi életünket és ezzel együtt a nemzet gazdasági életét.

Az államtanács diktatóri hatalmat adott neki a pénzügyek terén és három hónap múlva, az egész Portugália bámulatára, Salazar már elő tudta terjeszteni az első deficitmentes költségvetést. Mikor megkérdezték tőle, hogy ezt hogy csinálta, így felelt:

— Egyszerűen. Leültem az asztalomhoz, elvettem egy papírost és egy ceruzát, s összeadtam, kivontam, szoroztam és osztottam.

Ugyanilyen egyszerű volt az alapelv is, amelyre az új Portugáliát felépítette és amelyet az 1929. március 2-iki minisztertanácsban így formulázott meg:

— A közszerkezleti szervek terjeszkedésének határát az az igazságos egyensúly szabja meg, mely a szervek költségei és hasznossága, továbbá a rendelkezésre álló nemzeti javak között létesíthető.

Ez az elv forradalmi, — egyértelmű a hivatalnok-uralom kivégzésével. Eredménye csak pénzügyi siker lehetett, s az ország gazdasági fellendülése, oly években, amikor Európa csaknem minden népe a „gazdasági világválság” miatt jajgatott.

Péntektől kezdve a CAPITOLBAN

A nagy farsangi filmesemény!

TIROLI HANGVERSENY

a SACHA mesterfilmje!

Rendezte: KARL HEINZ MARTIN — Zeneszerzője: WILLI SCHMIEDT-GENTNER

Főszereplők: HEDI FINKENZELLER — HANS HOLT — FRITZ KAMPERS

és a világhírű „Wiener Saengerknaben” fiukórus!

Csodaszép bécsi részletek, eddig még nem látott tiroli felvételek!

Több trafikengedélyt megvontak Temesvárott

Az állami monopóliumigazgatóságának rendelkezése alapján ezen intézmény összes hivatalait utasították, hogy az olyan elárúsító helyek tulajdonosai, akiknek zsidó társtulajdonosuk, vagy elárúsítójuk van, értesítendők arról, hogy koncesszióiknak a része, amely az említett társtulajdonosokra, illetve elárúsítókra vonatkozik, február elsejével hatályát veszíti. Vagyis ezen időponttól kezdve

zsidók nem lehetnek társtulajdonosok, vagy elárúsítók az állami monopóliumigazgatóság elárúsítóhelyein, a trafikokban.

Azon temesvári trafikok tulajdonosai, akiket ez a rendelkezés érint, az erre vonatkozó értesítést már megkapták. Ilyen írásbeli értesítést Temesvárott hat, Lippán pedig két trafiktulajdonos kapott.

A monopóliumigazgatóságának ez a ren-

delkezése nem vonatkozik azon trafikengedélyekre, amelyeket közvetlenül zsidóknak adtak ki.

Ezeket az engedélyeket nem vonják be.

Temesvárott a következőket érint az intézkedés, akik részint mint társtulajdonosok, részint mint alkalmazott elárúsítónok dolgoznak az eredeti engedélyes trafikjában: Freifeid Gizella, (a trafikengedély tulajdonosa Redl János, Gyárvaros, Stefan cel Mare-ucca 20. szám), Kardos Szeréna, (a trafikengedély tulajdonosa Stefan Anna, Belváros, Jenő herceg-ucca), Náday Erzsébet és Ürményi Amália (a trafikengedély tulajdonosa Gheorgheiu Matei a Lloyd-palotában), Kohn Mária (a trafikengedély tulajdonosa Valer Pop, Belváros, Bratianu-tér 1.) Az új társtulajdonosok, illetve elárúsítók személyét illetőleg legközelebb történik meg az árlejtés.

Négyszáznegy munkanélküli jelentkezett Temesvárott segélyezésre

Temesvár város népjóléti ügyosztályában jelenleg összesen 404 munkanélküli szerepel a nyilvántartásban. Foglalkozásra nézve ezek a következőképpen oszlanak meg: élelmezési szakma 5, ruházati ipar 8, bőripar 9, építőmunkás 27, kőfaragó 1, vegyészeti 1, faipar 4, nyomdász 2, fémpáros 7, fényképész 1, kereskedő 1, pincér 10, zenész 7, mezőgazdasági munkás 3, magántisztviselő 13, napszámos és alkalmi munkás 240, háztartási alkalmazott 63. A 404 munkanélküli közül 171 magános, 233 pedig családos. Ez utóbbiak összesen 737 családtagot tartanak el. A város népjóléti ügyosztálya megvizsgálta a jelentkezett munkanélküliek életkörülményeit és ennek alapján 303 számára engedélyezett segélyezést. A segélyezettek között van 133 nőtlén

és 170 nős, 552 családdal. Ezekkel együtt a város összesen 855 személyt segélyez. A segélyezés ingyenes népkonyhai ebédből és egy-egy adag kenyérből áll. A két városi népkonyhába azok fennállása óta — 1938. december 15 — óta január 15-ig összesen 10.794 ingyenes ebédet adtak ki és 3598 kiló kenyeret osztottak szét. A városnak egy adag ebéd a hozzávaló kenyérral együtt 5.50 leibe kerül. A kiadott népkonyhai ebédék ára tehát 59.367 leibe kerülnek. Ebben az összegben csupán az ebédkehez felhasználált élelmiszerek nyers ára van benne. Ehhez hozzájárul még a két népkonyha helyiségének bére, a tüzelő, a világítás, a vízdi és a népkonyhák személyzetének fizetése.

Feleség a férjét vádolja, hogy meggyilkolta a gátaljai református lelkészt és annak feleségét

A temesgyei Gátalja községben a múlt év decemberében kettős rablógylósság történt. Az áldozatok Imre Árpád hatvankilenc éves nyugalmazott református lelkész és hetvenhárom éves felesége voltak, akiket kicsiny házukban este, vértől borítva a földön találtak. Ugy a lelkész, mint felesége fején fejszeapásoktól származó súlyos sérülések voltak. Mindkettőjüket be akarták szállítani a temesvári kórházba, de

a tiszteletesasszony még útközben meghalt, Imre Árpád pedig néhány napi szenvedés után követte feleségét a halálba.

A borzalmas rablógylósság ügyében a hatóságok megindították a nyomozást, amelynek során a gyanú először cigányokra, majd egy gazdálkodóra terelődött. A gyanúsítottak azonban igazolták, hogy nem volt köziük az embertelen bűnyomozás. Most azután újabb fordulathoz érkezett a nyomozás, mert Perdea

Constantin gátaljai csendőrmesternél megjelent Prodan Maria gátaljai asszony és a fia és bejelentették, hogy

ismerik a rablógylósságot.

Kihallgatásuk alkalmával az asszony elmondta, hogy a kettős rablógylósságot a férje, Prodan Ioan ötven éves községbeli lakos követte el. Prodan Ioan a csendőrök őrizetbe vették, de az tagad és hangoztatja, hogy

felesége csak bosszúból jelentette fel.

A gylóssággal gyanúsított férfit átadták az ügyésznek, ahol Imbroane Bujor ügyész és Gabriel Victor dr. vizsgálóbíró kihallgatták, de ekkor sem tett beismerő vallomást. A feleség és a fia megmaradtak azon állításuk mellett, hogy előlük beismerte a rablógylósságot. A vizsgálóbíró letartóztatta Prodan Ioan, akinek vizsgálati fogságát a törvénysek is megerősítették.

Salazar három év múlva miniszterelnök lett, de a három legfontosabb tárcát is kezébe vette és megcsinálta Portugália új alkotmányát, melyet világ-szerte tévesen neveznek diktaturának, mert lényegesen különbözik úgy az orosz, mint a német és az olasz kormányformától.

De, hogy mit csinált és hogyan csinálta, azt már nem mondhatom el; nincs rá terem és felesleges munkát is végeznek, mert mindezt nagyon részletesen előadja és megmagyarázza dr. Mihelics Vid egyetemi magántanár, aki kiment Portugáliába, hogy megnézze Salazar alkotását és visszatérve, tapasztalatairól hatalmas könyvben számol be, melynek címe: Az új Portugália. Nincsen szükségesebb és hasznos-

sabb olvasmány, mint Mihelics könyve, amelyet azonban éppen azok nem fognak olvasni, akiknek leg-többet kellene tanulni belőle.

A könyv címlapján Salazar szobrának képét látom. A szobor elárulja, hogy ez az ember nagy gondolkodó. És a műve bizonyítja, hogy a jelenkor minden nagy emberét felülmuló nagy alkotó. Nem azt tartom nagy jellemvonásnak, hogy hazájától havi 30 ezer leinél több fizetést nem fogadott el, (annyi elég is egy agglénynek) hanem azt, hogy úgy csinált meg egy gazdasági rendszert, egy új alkotmányt, egy új államot, hogy senki sem panaszkodhatik semminő jogának és semminő tisztességes érdekének sérelméről.

Tanácsadó a „boldogtalan” nők számára

A legszebb asszonynak is törődnie kell a férfikkal

Newyorkból írják: Amerika egyik legkitünőbb folyóiratában, a „Woman”-ben rendkívül érdekes cikk jelent meg Lorna Slocome tollából. A cikk — amelyet nagyon melegen ajánlunk hölgyolvasóink figyelmébe — így szól:

Nagyon kevés olyan nő van a világon, aki nyugodtan állíthatja magáról, hogy még soha nem ütötte meg a bokáját szerelmi ügyekben, nagyon kevés azoknak a szerencsés és boldog nőknek a száma, akiket még soha nem ért szerelmi csalódás.

De még kisebb azoknak a nőknek a száma, akik őszintén és lelkiismeretesen gondolkodtak azon, hogy vajjon miért is hagyták ott őket? Vajjon miért mondta a kedves és hűséges jópajtás egyik este bucsuzásánál, hogy „majd valamelyik nap felhívom...” és miért nem jelentkeztél soha többet?

Mi történthetett?

És vajjon miért van az, hogy míg barátnőidet körülrajongják a férfiak, te kénytelen vagy estéidet regényolvasással töltöni, mert nincs akivel szórakozni menj?

Ahelyett, hogy komolyan vennéd magadnak a fáradságot ahhoz, hogy gondolkodj a jelenség magyarázatán, elhatározod, hogy „...csak a gyönyörű nőnek van ma sikerük, meg a züllötlenek...”

Holott valljuk be, szó sincs erről. Itt még igazán nem tartunk. Nézz csak körül és meglátod, hogy mennyi kedves, szerény, tartózkodó nőnek van sikere a férfiaknál.

MI A HIBA?

Jobban utána kellene nézni a dolgoknak, hogy megtaláljad sikertelenséged igazi okát. Talán valami technikai hibát követtél el viselkedésedben. Vagy talán egyszerűen csak kissé túlélesen és hangosan szoktál nevetni?

De az is lehet, hogy egészében rosszul viselkedsz, lehet, hogy nem vagy jó pajtása partnerednek.

A legtöbb nő akkor követi el a legsúlyosabb hibát, ha csak azért, hogy ne kelljen otthonmaradnia, olyan férfival csinál esti programot, aki egyáltalán nem érdekli, sőt aki halálosan unatja.

Mi történik ilyenkor? Az történik, hogy egész este a szomszéd asztal felé bálulsz majd, vagy ha táncolni mentek, partnered vállá fölött az embereket nézed, annyira nézed őket, hogy teljesen megfedkezél partneréről, aki a lehető legrosszabb véleményvel lesz rólad. Mert azt mindenki észreveszi, ha nem törődnek veled, vagy pláne, ha megfedkeznek róla. Eredmény: nem fog vágyani legközelebb társaságra.

SÜLYOS MULASZTÁSOK

Az is régi kedves szokásod, hogy mihelyt beléptél egy nagyobb társaságba, teljesen elfelejted, hogy tulajdonképpen illene egy-két szót váltanod az azal az emberrel, akivel jöttél. Elfelejtetted, mert összes csámposolással a társaságban levő új embereket hüvelyk. Ha legalább egy kedves mosolyt, egy pillantást vetnél rá. De ezt sem teszed, nincs időd erre. Azzal pedig igazán nem törődsz, vajjon ő hogy érzi magát?

Altalában soha nem jut eszedbe, hogy a partnered is éppolyan emberi lény, mint te vagy. Bizony. Neki is vannak érzései, neki is vannak bogarai, neki is vannak erényei és hibái. Sőt még véleménye is van. És azonkívül még kedves ételei is vannak.

Tanuld meg végre, hogy kérdezőgni kell időnként a férfiakat. Meg kell kérdezni, vajjon szereti-e Greta Garbót és ha igen, miért szereti. És okvetlen meg kell kérdezni tőle, hogy volt-e már autókarambolban része? Haid mesélje el részletesen, hogy igen, volt.

Ha a férfi részletesen elmondhatja véleményét a nőkről, az életről, a szerelemről és a politikáról — el lesz ragadtatva föld és alig várja majd, hogy ismét láthasson.

KI KAP VIRÁGOT?

Van egy régi közmondás, amely azt tartja, hogy csak az a nő kap virágokat, aki igényt tart arra, hogy virágot kapjon. Ez a mondás valószínűleg igaz, de te talán kissé túlságosan igényt tartasz arra, hogy virágot kapjál és talán ezért nem kapsz eleget. Ha a férfi már előre tudja rólad, hogy te elváród, azt, hogy taxin vigyenek az előkelő vacsorázóhelyre, onnan tánchelyre és vissza, nagyon meg fogja gondolni, mielőtt programot csinál veled. Viszont, ha csak moziba kell vinnie, ha tudja, hogy te nem is vágyakozol más szórakozásra, akkor habozás nélkül felhív.

Mindenesetre rendkívül fontos, különösen a barátság kezdetén, hogy éreztessd a fiúval, hogy te nem a pénzért, hanem önmagáért szereted. Ebben az esetben lovagi kötelességének fogja tartani, hogy mennél többet nyújtsd neked — viszont el lesz ragadtatva, ha egyik este azt tanácsolod neki, hogy ne menjetek sehova, beszélgesseitek odahaza. Ennek az otthonmaradásnak az a rendkívüli előnye is megvan, hogy háziasszony lehetsz odahaza.

Persze, az ilyen otthonmaradást nem kell rendszeresíteni. De időnként feltétlenül meg kell nyugtatni őt, hogy nemcsak a költséges szórakozásokat szereted, hanem kitünően érzed magad akkor is, ha beszélgetek, vagy sétálni mentek.

„Egy pápának nem szabad betegnek lennie”

Érdekes adatok XI Pius magánéletéről, étkezéseiről, munkabírásáról és telefonszámáról.

A Szentatya íróasztala előtt akar meghalni

A Londonban megjelenő Catholic Herald című folyóiratban érdekes cikket írt Ignatius Phayre, aki hosszabb időt töltött a Vatikánban s így alkalmá volt megismerkednie dr. Milani-val, a Szentatya háziorvosával, akiről cikkében a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg az író.

Ignatius Phayre többek között megírja, hogy a Szentatya és háziorvosa közötti kapcsolat igen régi és igen barátságos. Dr. Milani magistermetű, őshaju férfiú, akinek szabad bejárása van a Szentatya lakosztályába. Dr. Milani naponként többször meglátogatja a Szentatyát, ekkor minden alkalommal alázattal hajt térdet előtte s megcsókolja a Szentatya kezén lévő halászyűrűt. Dr. Milani a legnagyobb gonddal és figyelemmel törődik a Szentatya egészségi állapotával, gyakran kéri, hogy

kimélje magát s lehetőleg csökkentse a kihallgatások számát.

A Szentatya azonban mosolyogva elhárítja orvosának aggodalmaskodásait s így válaszol:

— Kitiünően érzem magam, ma nincs időm az orvosokra.

Dr. Milani minden reggel résztvesz azon a misén, amelyet a Szentatya házi-kápolnájában hallgat végig s amelyet Mgr. Gonalonieri, a Szentatya titkoskamarása mutat be.

Délután 10 órakor dr. Milani a magánfogadások megkezdése előtt megvizsgálja a Szentatyát. Ezután fogadja Pacelli bíboros államtitkárát, aki a folyótügyekről tesz jelentést. A fogadás legtöbbször dr. Milani jelenlétében, a pápa magánkönyvtárában folyik le, amely a pápai lakosztály egyik legtágasabb terme. Itt érzi magát legjobban a pápa. A Szentatya mindennapi látogatói közé természetesen a bíborosok tartoznak, akik a Szentatyát reggelije után keresik fel. A pápa reggelije a lehető legegyszerűbb: egy kis csésze kávéból és egy darab kétszersütből áll. Délután folyamán a Szentatya még egy kis darab halat eszik, ebéde pedig levesből, tojásból és gyümölcsökből áll.

Dr. Milaninak gyakran kell tapasztalnia, hogy a Szentatya nem éppen türelmes beteg. Gyakran hangoztatja munka közben:

— Ha elől az időm, hiszen, hogy íróasztalom előtt fogok meghalni.

VALTOZATOSSÁGI!

Allandóan világoskék holmiban jársz, csak azért, mert történetesen ez a színed? Nem ártana néha narancssárga és vörös holmik is viselned!

Lehetőleg változtasd gyakran hajviseletedet. És lehetőleg minden változásnál kérdezd meg partnered véleményét. Időnként viselj fátyolt. Ez finom és titokzatos.

Mindig alkalmazkodj a körülményekhez hangulataiddal. Estélyen légy vidám, holdfényben légy szentimentális.

Más:

A férfiak rajonganak azért a gondolatért, hogy ők lovagok. Adj alkalmat nekik lovagiasságuk bizonyítására. Ne légy nagyon ügyes. Inkább légy kissé gyámoltalan. Forgalmos utkereszteződéseknél karolj védelmetkeresőn belé és ha autón mentek, borzongj kissé, ha tulgyorsan hajt.

Nagyon vigyázz, hogy ne nőjön a fejedre. Ha rendszeresen törőd, hogy élésszen, hogy figyelmetlen legyen, hogy akkor menjetek haza, amikor neki tetszik — a vadállatot ébresztetd fel benne. És mellette neki nem is telik majd nagy öröme ebben. Rövidesen megem téged és olyan nő, keres, aki kissé megugraltatja.

Ha váratlanul felhív és megkérdezi, hogy van-e kedved moziba menni, az istenért, ne légy unott. Ellenkezőleg, hangodban nagy örömmel így szólj: „Jaj, uuugy vágytam ma moziba”. És a moziban is mondd azt, hogy mennyire örülsz, hogy éppen ma éppen moziba jöhettél, éppen veled.

És bucsuzásánál köszönd meg neki, hogy micsoda remek estét szerzett neked.

Majd meglátod, micsoda sikereid lesznek ezután a férfiaknál.

A Szentatya munkabírása és fizikai energiája nem egyszer bámulatba ejti környezetét. Emlékeztet, hogy november 25-én heves szivvroham érte a Szentatyát, de 24 óra múlva már fogadta az éppen akkor Rómába érkezett dr. Serédi Jusztinián hercegprimás vezetése alatt nála hódoló magyar püspököket és a 400 főnyi magyar zárandokcsapatot.

Amikor a Szentatya karácsony előtt a pápai akadémia megnyitási ünnepségén elmondotta közel egyórás beszédét, dr. Milani elragadtatással szólott a körülötte állókhöz:

— Ez egészen rendkívüli. Az orvosi tudomány nem ismer hasonló esetet arra a tényre, hogy egy ember, aki ilyen egészségi állapotban van, mint a Szentatya, ilyen beszédet tudna mondani.

A nap folyamán szakadatlanul szólnak a Vatikán telefonjai. A világ minden részéből érdeklődnek a Szentatya egészségi állapotá felől. Érdekes megemlíteniünk, hogy a vatikáni állam telefonkönyvében

a Szentatya telefonszáma, amelyet nem tarthatnak titokban: 101-es.

Természetesen a telefonnál nem a Szentatya jelentkezik, hanem a szolgálattevő kamarás.

A Szentatya nemrégien kihallgatáson fogadta Thomas B. Morgan amerikai újságíró, akinek interjújában a következő kijelentést tette:

— Egy pápának tulajdonképpen sohasem szabad betegnek lenni. Egy évvel ezelőtt a Szentatyát kérte egy izben közel álló barátja, hogy mérsékelje szokatlan ütemű munkáját és kimélje erejét. Az akkor még teljesen egészséges pápa a következőt válaszolta:

— Ugy érzem, hogy papává történt megválasztásom óta nekem nem szabad személyes életet élnem és semmiféle korlátozásnak e tekintetben magamat kitenni nem szabad, mert

Isten akarata volt, hogy feláldozzam magam.

Ha az isteni Gondviselés még további napokkal és évekkel ajándékoz meg, úgy kötelességem, hogy ezt az ajándékot is hivatásbeli kötelességeimnek áldozzam.

Az erdélyi magyar élet három vezéralakja

Rövid életrajz Bánffy Miklósról, Bethlen Györgyről és Szász Pálról

A közelmúltban lefolyt román-magyar politikai tárgyalások, amelyek eredménnyel fejeződtek be, három nevet dobtak felszínre. Mind a három név ismert, becsült, tisztelt. Nem véletlen, hogy Calinescu belügyminiszter gróf Bánffy Miklóssal, gróf Bethlen Györggyel és dr. Szász Pállal kötötte meg azt a történelmi jelentőségű egyezményt, amely amellel, hogy Románia magyar kisebbségét belevonja a Nemzeti Újjászülítés Frontjába, egyben intézményesen biztosítja a magyarság kulturális, gazdasági és társadalmi megszervezésének lehetőségét. Ez a három kiváló közéleti férfiú régen vezetője és irányítója az erdélyi magyar szellemi és politikai életnek. Súlyos szavú, a tömegből kimagasló egyéniségek, vezérlésre hivatottak, akik néhez időkhöz mutatták meg, hogy tudnak és akarnak harcolni népükért. Calinescu belügyminiszter figyelme joggal fordult feléjük, mert a magyar kisebbség bizalma bennük összpontosul, ők azok a kiválasztottak, akik ma becsületesen képviselhetik az országban élő magyarságot. Bár mind a három szellemi vezér előző ismert, hiszen működésüket közel húsz éve láttuk és figyeljük, mégis időszert, hogy közelebb hozzuk őket a tömegekhez: hogy erőteljes vonásokkal megrajzolt portréjukat bemutassuk Erdély magyar közvéleményének.

GRÓF BÁNFFY MIKLÓS

Hatvanhat éves. Rendkívül érdekes egyéniség. Történelmi név viselője, multia gazdag történetekben és eseményekben. Író, művész, rajzoló, színházi rendező, sportember és természetesen politikus. Atyja, gróf Bánffy György titkos tanácsos, anyja Bethlen Gábor, a nagy fejedelm utolsó sarjadéka. Gyermekkora óta a legbensőbb barátságban volt gróf Bethlen István volt magyar miniszterelnökkel, gimnázista korában együtt nevelkedet gróf Károlyi Mihállyal, a szomorú emlékü magyar népköltészetének egykori elnökével. Már korán feltűnt, mint író, tizenkilenc éves korában a kolozsvári Nemzeti Színház bemutatta egy egyfelvonásos színijátékát. A kolozsvári egyetemet végezte el, ahol két doktorátust szerzett. Fiatalon képviselő, majd a magyar koalíció idején Kolozsmező és Kolozsvár város főispánja, azután átpártolt Tisza Istvánhoz és a régi munkapártban képviseli Kolozsvár városát a magyar parlamentben. Sokáig kormánybiztos a budapesti Operaháznak és Nemzeti Színháznak és pártatlan tudása a két állami intézetet magas szintre emelte. Maga tervezet díszleteket és maga is rendezte az előadásokat. Emellett nagyszerű drámákat és regényeket is írt. Csodálatos ember, energiája kifoghatatlan, egyidőben tíz dologgal is tud foglalkozni és mindet tökéletesen elvégzi. Az összeomlás után Berlinbe és az északi államokba ment, ahol mint festőművész és rajzoló tartotta fenn magát. A magyar kommunista forradalom hírére Bécsbe jön, ahol Bethlen Istvánnal együtt dolgozik a baloldali terror-uralom letörésén. Amikor Bethlen István miniszterelnök lesz, neki adja a külügyi tárcát. Bánffy Miklós alatt folyik le a soproni népszavazás és ő teremtette meg Olaszországgal a nagyfontosságú megegyezést. Nem marad sokáig a külügyminiszteri székben, mert felsír benne Erdély, vágyakozik haza, hívja az ősi föld. Megszerzi a román állampolgárságot, visszatér Kolozsvárra, ahol az irodalmi és tudományos mozgalom élére áll. Tevékenységének eredménye csakhamar megmutatkozik: megszületik a Helikon, amelynek most is tulajdonképpen szellemi vezére. Az ő érdeme, hogy az erdélyi magyar írók előtt megnyílt a budapesti könyvpiac, sokan neki köszönhetik érvényesülésüket. Főgondnoka a református egyháznak, itt is keményen, lelkiismeretesen dolgozik. A romániai kisebbségi politikai életbe szervesen csak a Goga-uralom alatt kapcsolódik bele, akkor kezdik nevét egyre sürűbben emlegetni és Calinescu belügyminiszter is bizonyára akkor ismerte meg közelebbről. A multheti kolozsvári tárgyalásokon már jelentős szerepe volt, hasonlóképpen a keddi és szerdai bucarestii tanácskozásokon is. Sokoldalú, nagy műveltségű, erős akaratú férfiú, valóságos polihisztor, aki, mint a megalakuló új magyar népközösségi szerv elnöke is, értékes munkát fog végezni. Vértel erdélyi, imádják szűkebb hazáját és dolgozni is fog Erdélyért.

GRÓF BETHLEN GYÖRGY

Komoly, higgadt, megfontolt ember, a régi, nemesen értelmezett szabadelvűség híve. Ha nem lenne született, arisztokrata, lelki előke-

lösege tenné azzá. Rendkívül nagyműveltségű, alapos jogi és közgazdasági felkészültségű ember. Puritán, egyszerű és végtelenül szerény, de ha kell, tud küzdeni elvekért és meggyőződéséhez elszántan ragaszkodik. Nem hajlik fantasztikumok felé, nem hajszol elérhetetlen vágyakat, reálsan, hidegen, józanul gondolkodik, de csupa lelkesedés és rajongás, ha magyar ügyről van szó. Bár még fiatal ember, alig múlt ötven esztendő, máris nagy politikai mult van mögötte. Bethlen Györgyre valóban ráillik a meghatározás: született politikus. Ezt valószínűleg apjától örökölte, aki békeidőben jelentős politikai szerepet játszott és ő volt Kolozsmező utolsó magyar főispánja. Gróf Bethlen György az impériumváltozások mindössze harminc éves volt, azonban éles szeme előre látta az elkövetkező nagy átalakulást. Helyes érzékel az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület élére állt és egyidejűleg vezette a magyar és szász mezőgazdasági szervezkedést. Maga is kitűnő gazda. Amikor Romániában a magyar kisebbség politikai aktivitása megkezdődött, báró Josika Samu és Ugron István, az erdélyi magyarságnak ez a két felelhetetlen nagy alakja, benne látta a jövő emberét, ezért először a Magyar Nemzeti Szövetség, majd később a Magyar Párt elnökévé választották. Politikai tudása itt szélesebb érvényesülési teret kapott és ez legfőképpen 1927-ben nyilvánkozott meg, amikor a csucspaktum felmondása után, ő vezette a magyar választásokat. Legnagyobb számarányban akkor kerültek be magyar képviselők és szenátorok a parlamentbe, az elért huszonnyolc mandátum mutatta, hogy Bethlen György valóban vezéri szerepre hivatott. Még ebben az évben Gyerevószentmiklóson a lemondott Ugron István helyébe őt választották meg nagy lelkesedéssel az Országos Magyar Párt elnökévé és ezt a tisztséget, amely inkább teher, mint méltóság, a múlt évig töltötte be, amikor tudvalegyően az összes pártokat feloszlatták. Hogy mit tett tizenegy éves elnöksége alatt, azt mindenki tudja. Feltökéses, egyszéles pártja erősítette a Magyar Pártot, mely husz esztendőn át a romániai magyarság egyetlen politikai szerve volt. Felépése utánokháza három Jósika Samunak és vezetője az erdélyi katolikus népmozgalomnak, maga pedig buzgó református és főgondnoka a református egyháznak. Calinescu belügyminiszterhez még a parlamentből régi barátság fűzi és a miniszter nagyrabecsüli a jellemzőláról, őszinte és egyenes politikust. Bethlen György gróf mögött ott áll egész Erdély magyarsága, a mely ragaszkodó hűséggel követi őt.

A SZABO képtelen volt dolgozni

Szabó volt, de egy idő óta képtelen volt megkenni kenyerét. Mindket kezze megdagadt a reumától. Egy éven keresztül mindenféle gyógyszert próbált, de egyetlen egy sem használt. Akkor azután elkezdett egy Kruschent kezelést és 3 hét múlva észrevette, hogy dagadt kezei lelohadtak. Ma újra munkaképes, de tovább is szedi "a napi kis adag" Kruschent. A reumás fájdalmatok és daganatokat hűgysav-kristályok okozzák, amelyek tühegyesek. Kruschent feloldja ezeket a kristályokat, átváltatja folyadékká, amelyet a szervezet azután könnyen eliminál. Ha reumában szenved, ne habozzon: vásároljon azonnal egy üveg Kruschent. Egy hónapig tart. Árak: nagy üveg 95 lei, kis üveg 60 lei.

Dr. SZÁSZ PÁL

Érdekes egyéniség. Végtelenül rokonszenves, rendkívül megnéző, kitűnő társalgó, van benne valami a régi táblabíró-világ mentalitásából. Apja, Szász József, Alsófehér-megye híres alispánja, majd később főispánja volt, aki még békeidőben megkezdte magát a románokkal és közülük sok jó barátot szerzett. Fia az akkori szokás szerint elvégezte az egyetemet és megszerzte a jogi doktorátust, majd hazament az ősi birtokra gazdálkodni. Huszonhat éves korában a magyariekn kerület képviselőnek választotta. Ő és Jakabffy Elemér voltak a magyar képviselőház legfiatalabb tagjai, mindketten koriegzők. Érdekes, hogy a sorsfordulat után mindketten a romániai magyar kisebbség vezetői lettek. A munkapártba lépett be és Tisza István szűkebb környezetéhez, az úgynevezett „Pálok” testőrségéhez tartozott. Három Pál nevű képviselő: Farkas Pál, Szűcs Pál és Szász Pál követte árnyékként mindenhol Tisza Istvánt, mint valami védő testőrség. A háború alatt a mandátumot feleselte egy erdélyi főispáni állással, a főhatalomváltozás után pedig bekapcsolódott a Magyar Párt munkájába és megszervezte az alsófehérmegyei tagozatot. Három éve elnöke az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnek, melyet nagyszerű módon éntett ki, főgondnoka a református Bethlen Gábor-kollégiumnak, a melynek zilált anvagi ügyeit hámulatos szakavatottsággal helyrehozta. Mezőgazdasági szakértő, magának is nagyszerű műveltségű ember, kiváló szónok, aki órákig képes beszélni anélkül, hogy elfáradna és mondanivalói mindig érdekesek, lebilincselők. Tökéletesen beszél románul is és Bucarestben jó összeköttetései vannak. A múlt évben, amikor az uralkodó meglátogatta Kolozsvárt, félórásig elbeszélgetett dr. Szász Pállal mezőgazdasági kérdésekről és a királyra jó benyomást gyakorolt a helyes gyakorlati érzékű magyar földbirtokos. Határozottan nagy nereség dr. Szász Pál erőteljesebb bekapcsolódása az új politikai életbe, rá fontos szerep vár a romániai magyarság új szervezetében.

„A kínaiak harcikészsége emelkedett és biztosra veszik a győzelmet”

Washingtonból jelentik: A japán—kínai háború még hosszú ideig fog tartani — mondotta Nelson Johnson, az Egyesült Államok kínai nagykövete, amikor az újságírók nyilatkozatért fordultak hozzá. Kína ellenállása tovább tart és a háború során kiderült, hogy a légitombázás segítségével az ellenfél nemcsak nyer. Johnson szerint a kínaiak harci készsége csak emelkedett és biztosra veszik a győzelmet. A városokban a

bombatámadások után nyomban megindul a forgalom és a háború nem tette tönkre Kínát. Johnson kijelentéseit akkor tette, amikor elhagyta Hull külügyi államtitkár hivatalát.

Roosevelt elnök jóváhagyta azt a törvényjavaslatot, amelynek alapján Alaszkától Guan szigetéig hadihajó- és repülőcsep-bázisokat építenek ki 60 millió dollár költséggel. Guan szigete mindössze 1600 mérföldnyire van Japántól.

SCALA

Tekintettel a rendkívül érdeklődésre az OLIMPIÁSZ I. része még pénteken kerül bemutatásra 3, 5, 7 és 9.30-kor

Olympiász II-ik rész a szépség ünnepe

Szombatól kezdődőleg minden nap 3, 5, 7 és 9.30-kor, vasárnap és kedden délelőtt 9 és 11-kor

Egész nap jegyélvétel, kérjük a közönséget, hogy jegyeiről idejében gondoskodják.

Telefonszám: 2379.

A magyar Faust igazi arca

Hatvani professzor korának legfelvilágosodottabb embere volt, mégis bűbájossággal vádolták

Készsáhusz év előtt született Rimaszombaton Hatvani István, de neve még ma is borzongatóan kísért, mert emlékeztetéhez valóságos ördögös legendák szövédték a múlt idők nyomán. Kortársa és barátja Kazinczy Sámuel doktor volt bűnös ebben, mert könyvet írt arról, hogy az ő cimborája a minden gonosz bűbájosságok mestere. Megírta ebben a művében, hogy Hatvani mindenekelőtt az alkémiával foglalkozott előszeretettel, majd a mágiának is titokzatos mestere lett. Egyszer

nagypéntek éjszakáján hétszer dobantott a temető keresztútján, mire megnyílt a föld és megjelentek a szellemek.

A professzor három teljesíthetetlen kérdést intézett hozzánk, mire azok, halála napjáig engedelmes szolgáló lettek. Néhai Tóth Béla is beszámol a Hatvani-legendák egyik legszínesebb mozzanatáról. Hatvani egyszer számos vendéget hívott magános lakásába. A kemény nem füstölgött, vajjon mi lesz az ebéd? — töprengtek az összesereglett vendégek. — Már szűk lett a szoba, ahogy egyre többen lettek az érkezők. De ime, a kis helyiség teremmé nőt, és mire elérkezett az étkezés ideje, olyan ebédet találtak előbük az ördögös Hatvani, hogy elállott a szemük-szájuk. Csak hónapok múlva derült ki, hogy a szolgálattelvő szellemek azon a napon elrabolták a török császár ebédjét. Hatvani haláláról is borzongatóan csodálatos hír szól. Fényes délen egyszerre elsötétült minden,

villámlott, mennydörgött, kénköves szag terjengett bűbajos lakásában, aztán Hatvani egyszerre nyomtalanul eltűnt.

Elvitte az ördög. Babonás történetek halhatatlan hőse lett Hatvani professzor a sors íróniája révén, holott épp ő volt az, aki, mint korának egyik legfelvilágosodottabb és leghaladóbb szellemű embere elkeseredetten küzdött a babonák ellen.

Levéltári kutatások, szorgos nyomozások során, most Gosztonyi Lajos adja meg számunkra a bolondos mondákba sodródott tudós igazi arcát. Erdemes, hogy az igazság fényében lássuk ennek a végtelenül komoly magyar tudósnak nemes vonásait. Hatvani a református egyház zászalja alatt

egész életében a protestantizmusért, a humanista eszmékért s a babona ellen küzdött.

Erről világosítanak fel bennünket a legújabb történelmi megállapítások. Baselben végezte egyetemi tanulmányait, majd híres külföldi egyetemeken versengtek érte, hogy tanárként megnyerjék, de ő nem fogadta el a díszet, a kitüntetést, megelégedett azal, hogy a magyar ifjúságot erősítse ismeretekben.

Igy elfogadta a debreceni főiskola matematikai és bölcsészeti tanszékét. Gosztonyi megállapítja, hogy Hatvani

nemcsak a tanszékről, hanem a templomi szószékről is állandó kiüldöztetést szenvedett a babona és elfogultságok ellen,

csak rettenhetetlen bajvivója volt a dinasztiaival szemben a szabadság-eszméknek. Ő volt az, aki először szorgalmazta a tanítók jobb fizetését, mert ők adják a legnagyobb javukat a nemzetnek. Mint orvos is kitűnő volt. Igen érdekes könyve a külső diagnózisról. Hajlamosságokat, lappangó kórokat igyekezett megállapítani arcvonások, areszin és az arc szerkeze alapján. Ezekből a sorokból, korát messi megelőzve, már a huszadik század tudósának világos szellemisége árad.

Kitűnő ember, kitűnő tudós és haladó szellemű magyar volt Hatvani. Erdemes munkát végzett a kutató, mikor alakját ostoba képzelmelettől megtisztítva adta vissza az utókornak. Nekünk pedig érdemes igazi mivoltában megismerni Hatvani profesz-

szort, aki a haladásnak volt hőse, nem pedig kénköves krampusz, mint ahogy a konok legenda ábrázolja.

(Flanour.)

A temesi királyi helytartóság területén működő faipari munkaadók is megalakították a céhcsoportot

A temesi helytartóság területén működő faipari munkaadók tegnap alakították meg a céhcsoportot. A temesvári munkakamara helyiségében ment végbe a céh megalakulása, amelyen Novac Traian osztályosmester elnökölt. A temesvári és aradi munkakamara körzetéből 463 iparos jelentette be csatlakozását a céhhez, ami meghaladja az előírt tíz százalékot, mivel a temesvári és aradi munkakamarának három ezer faipari munkaadó tagja van. Megjelent az alakuláson Roscoban munkakamarai elnök és Popovici főtitkár is.

Novac Traian nyitotta meg az alakuló ülést, a jegyzőkönyve, Cioca Isaia, a munkakamara iparos-titkárának titkára vezette. Az elnök indítványára a megjelentek egyhangulag kimondták a faipari céh megalakulását, elfogadták az alapszabályokat és utána megválasztották a vezetőséget. Ennek tagjai lettek: Novac Traian, Wonka János, Podraczky Fe-

renc, Jagoda Béla, Franzen Károly, Dorn István, Ciorogariu Mihai, Dora Ioan, Maschek Pál, Kutty Rezső, Bodocan Vasile, Podraczky József, Mikulik Attila és Prohászka Károly. Ellenőrök lettek Nedici Liviu hítes köznyvszakértő, Stoiczek Jakab, Coterla János, Hajós Ferenc és Hendel Ottó.

Az alakuló közgyűlés ezután Novac Traian elnök indítványára a céh megalakulása alkalmából hódoló táviratot intézett öfelsége Carol királyhoz, valamint táviratilag üdvözölték Ralea Mihai munkaügyi minisztert és Marta Alexandru dr. királyi helytartót. A céhcsoport tagjai egyhangú lelkesedéssel kimondták, hogy a faipari csoport testületileg belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába.

A közgyűlés után a megválasztott vezetőség tartott ülést és megalakította a szűkebb elnökséget. Elnök lett Novac Traian, alelnök Podraczky Ferenc, titkár Jagoda Béla és pénztáros Franzen Károly.

Szitakötők

Írta: M. KATONA ILONA

Késő délelőtt aranyfénye meleg palástot borított a városparkra. Duslevelű, haragos zöld lombok alázattal hajlongtak a szellő simogatására.

Idősebb Aágh Antal nyugalmazott kuriai bíró napi sétájára indult a jólismert kanyargós utakon. Összerakott kösziklák között, fehér hidacska ivelt a csörgedező patak felett, mellette hamvas levelű szomorufűz állott, hosszan belelógatva álmos ágait a szüntelen csevegő, siető vízbe.

Mindenki ismerte már errefelé az őszhaju, kicsit óvatossá léptű öregurat, az őr messziről köszöntötte és jóindulattal figyelmeztette a néha erre vezető idegent, hogy a fűzfa alatti padot el ne foglalja senki.

Harminc lépésre lehetett talán kedvence helyétől, amikor meglepődve állott meg. Ugy érezte, hogy tulajdonjogában sértették meg, mert a pad nem volt üres. Messziről szemlélgette az alkalmatlankodókat.

Azok ketten voltak. Egy fiú meg egy lány. Nagyvan el lehetett merülve a beszélgetésben, inkább ugyan a hallgatásban, mert egyikük sem hallotta a kavics csikorgását, meg az öregur szándékos köhécseletét.

A méltóságos ur borsezankodva állott. Pápaszemét feltolta a homlokára és éles pillantásával emlékébe akarta vénsi a hivatalon pároska arcát. Hetykén félrekapott sapka alól csak göndörödő haját látta a lányok, meg a nagy pettyes másit az álla alatt. De a fiatalember vadonatúj szürke ruhája nagyon ismerős volt.

— Hiszen ez a Tóni! — huzta fel bozontos szemöldökét és hirtelen maga sem tudta, mit tegyen.

Ifjú Aágh Antal vegyészemélnök volt a bűnbömb talált férfit. Tónika, a méltóságos ur legkedvesebb unokája, akit husz esztendővel ezelőtt naponta

a térdén lovagoltatott, később meg szülei tudtán kivül zsebpénzzel, ajándékokkal halmozott el. Tóni, az egyetlen fiú unoka, nagyapó büszkesége, a soklányos család féltett névfenntartója.

Aki csak tegnap állott családi tanács előtt, hol a bíróság elnöke éppen Aágh Antal kuriai bíró ur, a nagyapa volt. Tóni, a vádolt csüggedten állt a bíróság előtt, illetve ült és idegesen szivta egyik cigarettát a másik után. Hilda tant, a méltóságos ur özvegy huga volt a közvádó.

— Tónika nőszülni akar! — adta elő hevesen gesztikulálva. — Huszonhat esztendejével és alig félév előtt véglegessé lett állásával családát akar alapítani!

Aágh Miklósné, az anya izgatottan vágott közbe.

— Az semmi, hogy Tóni nőszülni akar! Annak már ideje lenne. Ott van Hódossy Lenke, a tiszaföldvári uradalom egyetlen örököse. Szép lány, hozzá is adnák biztosan. De Tóni szegény lányt akar elvenni. Az apja néptanító és három testvére van. Maga varrja a ruháit és reggel fél nyolckor már hazafelé jön a piacról, nagy kosárral a karján. Nagymosáskor versenyt dolgozik a mosónéval, látom az emeleti ablakból, ott laknak Szigeti tanítóék. Oh, ezek a gyerekek! — tordelte a kezét idegesen.

— Ne engedjétek! Nagyapó, szóljon bele! — sivitotta Malvinka néni, aki hallócsővel a kezében egészen Aágh Miklósné mellé hajolt, hogy egy szót se veszítsen el a tárgyalásból. — Ferenc, szólj te is, — fordult az urához. — Hát nem számárság, hogy ilyen fiatal, nagyjövű fiú meg gondolatlanul házasonjon?

Feri bácsi mélyszéges meggyőződéssel felelt.

— Megbocsáthatatlan marhaság! Bárcsak engem is laposra kalapált volna az apám, mielőtt elkövettem volna ezt az öngyilkosságot. Igen! Merénylet önmaga ellen, kész öngyilkosság! Kösd felmagad,

Tóni, ez legalább radikális eljárás, nem lassu kinhalál!

— Ferenc, te sértegetni akarsz! — sikitotta Malvinka néni. — Hogy mersz, hogy mersz? — hápogott harciasan.

Feri bácsi behuzta a fejét a vállá közé. Pedig nagy öröme volt, hogy egyszer végre maga a felesége engedett felszólalást neki.

— A tárgyra, hölgyeim, uraim, — szóló közbe nagyapó és régen felejtett mozdulattal az elnöki csengő után nyult, ami nem volt sehol.

Tóni, a vádolt az első csöndes percben szólásra merészkedett.

— Elegendő fizetésem van. És szeretjük egymást. Jolánka szép és jó kislány, hiszen ismeritek. El fogom venni, — próbált férfias és határozott lenni. — Nagykoru vagyok!

— Nem fogod! — kiáltott félig sírva az anyja. — Megtiltom!

— Megtiltjuk! — ismételte Hilda néni kiegyenesedve. — És kitagadlak, Tóni! Nem lesz a tiéd a Rózsa-uccai házam, ahogy rendelkeztem! Hogyne, hogy a koldusszásszony jöjjön oda nagyságos asszonynak!

— Tiltsa meg nagyapó! — kiáltózták összevissza, még Feri bácsi is segített.

A méltóságos ur határozott.

— A rögtön házasságot mindenesetre megtiltjuk. És a gyakori találkozást is. Felesleges. Fiatalok vagytok, van időtök meggondolni.

Na és most itt vannak. Határozat és tilalom ellenére. A méltóságos ur felháborodott. Mit tegyen? Lovagiasága tiltotta, hogy odaálljon eléjük.

Ostoba az a Tóni! Físzal, szerelmes. A kislány? Emlékszik rá, picit korából ismeri. Kedves, helyes bakfis, a családja is derék, rendes familia. Persze, szerények. Négy gyerek és tanítói fizetés! Most

Miről tárgyal Ciano Belgrádban

A francia lapok szerint a Berlin—római tengely francia- és angol-ellenes csoportba akarja összehozni a dunai államokat

Rómából jelentik: Ciano gróf és Sztrojadinovics jugoszláv miniszterelnök megbeszéléseit nagy érdeklődés előzi meg. Az olasz lapok Ciano jugoszláviai utazásának fontosságát különösen az alábbi négy szempontból emelik ki:

1. A jugoszláv külpolitikái együttműködés a Róma—berlini tengellyel.
2. Magyarország és Jugoszlávia közeledése.
3. Jugoszlávia és Olaszország gazdasági kapcsolatainak kifejlesztése.
4. Jugoszlávia és Olaszország kulturális kapcsolatainak további fejlesztése.

A Corriera della Sera szerint a bélyei találkozóknak kimondottan politikai jellege van. A Popolo d'Italia különösen a magyar—jugoszláv kapcsolatok fontosságát emelik ki. Magyarország — írja a lap — ma az egyetlen láncszem, amely még hiányzik Jugoszlávia baráti köréből. Magyarország és Jugoszlávia viszonyának végső rendezése nem ütközik leküzdhetetlen nehézségekbe és most már tulajdonképpen csak formai nyilatkozatra van szükség, hogy ez a viszony barátságga alakuljon át.

Párisból jelentik: Ciano gróf jugoszláviai utazásával kapcsolatban a francia lapok véleményei az alábbiakban jutnak kifejezésre:

A Journal: Ez az utazás Rómában és Berlinben elhatározott terv alapján történt és következménye az olasz külügyminiszter magyarországi, Csáky gróf berlini, Beck lengyel külügyminiszter berchtsgadeni látogatásának. Rövidesen követezik Ribbentrop és Ciano utazása Varsóba. Milyen célt követnek Berlinben és Rómában? Azt akarják-e elérni, hogy a dunai és balkáni államok lépjenek ki a Népszövetségből? Ha a fasiszta diplomáciának ez a terve sikerül, úgy ezeknek az államoknak nincs más biztosítékuk, mint Németország és Olaszország jóakaratainak megszerzése és akkor vazallusai és foglyai lesznek e két nagyhatalomnak.

Az Excelsior azt állítja, hogy az olasz terv a Balkán-államokat el akarja szakítani a kollektív biztonság nemzetközi rendszerétől és Középeurópában antikommunista blokkot akar létrehozni, amely azonban éppen olyan elenséges magatartást tanúsít Franciaország és Anglia ellen, mint Szovjetországgal szemben.

hangosan kacagott a lány. Milyen kellemes zenéje van a hangjának, mint a gerlice, úgy aprózta, bugyja a nevetést. Szegény gyerekek!

Elkanyarodott a patakocská partján. Rekettyebokor volt a fordulónál, víz felé hajló ága mellett százával táncoltak a szitakötők. Ezüstös szárnyuk láthatatlan gyorsan libegett, karcsú testük szédületes mörmorban járta a napsugárban rövid életük szerelmi táncát. Az öregur dühösen csapott a rekettyeágra. Néhány szitakötő a vízbe esett, a bojja suhintása alá kerültek pedig merevült szárnyakkal a pázsitra hullottak.

A méltóságos ur utánuk nézett. Szegények! — futott át a lelkén valami ellágyulás. Hogy táncoltak, ragyogtak, örültek még az előbb! Számunkra megszűnt a nap ragyogása, meleg levegő simogatása. Kis életük eltűnt a semmibe.

Mint a miénk is eltűnik — gondolta tovább. — Pedig az is rövid. Tíz, husz, negyven, hatvan év! Ha utána vagyunk, rövidnek tetszik. Tulajdonképpen csak annyi számít belőle, amit boldogságban töltünk. A többi csak az idő morzsolása, előkészület az elmúlásra.

Lopva odenézett a fűzfa alá. Látta, hogy Tóni gyöngéden megfogta a kislány kezét, aztán felállnak a helyükről és lassan elindulnak. Mintha nem volna olyan ütemes, fiatalos a járásuk. Csüggedten, szomorúan mennek egymás mellett. Most hirtelen füléhez jutott a Jolánka hangja.

— Nyugodjunk bele, Tóni! Nem szállhat szembe miattam az egész családjával. Várni fogunk őt, tíz évig. Ha kell, tovább. Talán majd belátják.

— Tíz év! — csattant fel a fiú hangja. — Tíz szomorú, örömtelen év!

A méltóságos urnak hirtelen kiszáradt a toroka. Kőhögnie kellett.

A két fiatal a rekettyebokor másik oldalán lép-

EZ A SPORT
MEREVÉ TETTE
A DEREKAMAT!

AKKOR
SLOANSRA VAN
SZÜKSÉGE!
AZONNAL ENYHÍTI
A FÁJDALMAKAT!

Ha előző nap tuleröltette izmait s azok reggelre megmerevedtek, kenjen a merev testreszre Sloanst. Pillanatnyilag érezni fogja, hogy árad a fájó izmokba jótékony meleg, amely nagyobb mennyiségű friss és üdítő vért visz magával és felélénkíti a fáradt izmokat. Az enyhülés azonnal beáll. Hogy ilyen fájdalomnak elejét vegye, használjon sportolás előtt Sloanst. Rugékonnyá teszi izmait és jobban fog sportolni!

SLOAN'S LINIMENT

a család gyógygyesztete

fokozza
A SZERVEZET
TEVÉKENY-
SÉGÉT.

Állami kölcsönnel, felemelt agglegény adóval serkentik házasságra a németországi ifiakat

Egy tanár eredményes kísérlete a házasság intézményének népszerűsítésére

Berlinből jelentik: A maga nemében rendkívül érdekes társadalmi jellegű kísérleteket folytat a Harmadik Birodalom egyes részeiben dr. Paul Danzer tanár.

Danzer dr. kísérleteinek célja, hogy a házasságok és születések számát nagy mértékben fokozza.

A német kormány már régebben elhatározta, hogy kipróbálja Danzer dr. elméletét és erre a célra ma az elmúlt esztendő nyarán a volt Ausztriát jelölte ki. A házasságok terén már az első hónapokban kitűnő eredmény mutatkozott. Így például 1938. júliusában Ausztriában 4129 házasságkötés történt, míg az 1937-ik esztendőnek ugyanebben a hónapjában mindössze 1092 pár esküdtött örök hűséget egymásnak.

Ami a házasságok számának fokozását il-

leti, itt dr. Danzer módszerének lényege a következő tíz pontban foglalható össze:

1. Állami kölcsön az ifjú pároknak.
2. A házasulandók lakásának bebitorozása az állam támogatásával.
3. A házasságkötés formáságainak leegyszerősítése.
4. Minden városban nyilvánosságra hozandó a férjhez menni kívánó leányok névsora.
5. Az agglegény-adók felemelése.
6. Az új házasoknak olcsó lakások biztosítása.
7. A nagyobb vállalatok alkalmazottaira a kötelező házasságkötés bevezetése.
8. Egyes vidékeken a násülés kötelezettségének bevezetése, amely csak az adó jelentős emelésével váltható meg.
9. A 30 esztendőn felüli agglegények számára a sterilizációs műtét alkalmazásának kilátásba helyezése.
10. Jelentős jutalom az újszülöttek után.

A Harmadik Birodalom kormánya dr. Danzer módszerének fentebb felsorolt pontjaiból

az első hatot és az utolsót mindjárt meg is valósította.

Danzer dr. ugyanekkor az ausztriai fiatalság körében füzeteket osztott szét és ezekben a röpiratokban azt bizonyítgatja, mennyire érdeke minden fiatalembernek a minél előbbi násülés.

— Ne feledjétek — írja többek között — hogy aki előbb indul el, az tovább ér. Így hát siessetek és igyekezzetek családot alapítani. Az embernek és az állatnak az életben feltétlenül társra van szüksége.

A füzetekben dr. Danzer különböző, árja fajhoz tartozó fiatal emberek és leányok fényképeit mutatja be és mindjárt meg is jegyzi, hogy ezek közül a típusok közül melyek között kívánatos a házasságkötés. Az elmúlt esztendőben elért nagyszerű eredményeket dr. Danzer főleg annak köszönheti, hogy Ausztria és Bajország egyes vidékein „ifjúsági taborokat” létesített. Az egyik ilyen bajországi „ifjúsági tabor” anyakönyvvezetővel is rendelkezik és itt a fiatalok minden formáság nélkül, percek alatt házasságra léphetnek. Tavaly július és augusztus hónapokban csak egyetlen ilyen ifjúsági taborban 132 házasságkötés történt. Ez év nyarán Németország területén még számos hasonló tábort létesítenek és remélik, hogy dr. Danzer elmélete néhány éven belül teljes eredményre vezet.

delt. Ijedten összerendeztek. Szegény kis szitakötőim! — mormolta idősebb Aágh Antal ömlétsága és halkan megmozdult valami régi emlék a szíve mélyén. Aztán a szitakötőkre pillantott, amiket az előbb lesujtott a botjával.

— Tegnap az unokám felé sujtottam — dohogott elégedetlenül. — De ügyes volt, lám kikerülte. Tovább ropkódnak a napsugárban. Édes, oszoba gyerekeim, szegény kis szitakötőim! No várjatok!

Hirtelen toppant eljűk. Azok megtorpantak. Tóni elsápadt, Jolánkának piros lett az arca és ijedtében úgy köszönt a méltóságos urnak, min, egészen kicsi lány korában. Mély bököt is csapott hozzá.

— Kezét csókolom, — rebegette.

Az öregur elmosolyodott.

— Szervusz, kislányom! — Nagy hangon mondta, hogy ne vegyék észre meghatottságát, aztán közelebb lépett hozzájuk.

— Hát megnótétek gyerekek, az bizonyos. Tóni ember lett, te meg, lánykám, nagy kisasszony vagy már. Hm, no, no. — köszörilte a torkát, aztán odamutatott a pad felé a fűzfa irányába.

— Gyertek vissza oda, gyerekek, egy kicsit. Van nálad ceruza, Tónikám? Számoljuk csak ki együtt, hogy vajon elég lesz-e a fizetésed ketőtoknek?

A két gyerek kerekre nyílt szemmel állott előtte.

— Na, jó, jó. Hát hiszen, ha éppen szükecskén lenne, akkor nagyapó is itt van ám még, hogy segítsen rajtatok tiokban egy kis összeggel...

A rekettyebokor mellett bolondos táncba kezdtek a szitakötők. A két fiatal teremtés meg olyan táncos léptekkel ment a méltóságos ur oldalán, mintha nekik is ugyanaz a láthatatlan zenekar muzsikálna, mint az ezüstös szárnyu, boldog kis istenbogarainak.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítéssel külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítéssel külön havi tíz lei. Hátbárgóknak, közhatalosoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Farsangi naptár

Január 21. Magyar bál Lugoson a Dacia szálló nagytermében.

Február 1. A bírósági tisztviselők táncestélye a Tiszti Kaszinóban.

Február 2. A temesvári Magyar Nőegylet bálja a volt Ferdinand szálló emeleti helyiségeiben.

Február 4. A temesvári Román Nőegylet bálja a Tiszti Kaszinó termeiben.

Február 4. A CAMT táncestélye a sörgyár nagytermében.

Február 12. Az élelmezési iparosok céhének farsangi mulatsága a volt Ferdinand szálló emeleti helyiségeiben.

Február 19. A fodrászok és borbélyok bálja a volt Ferdinand szállóban.

Február 23. Műegyetemi hallgatók bálja a Tiszti Kaszinóban.

— **IDŐJÁRÁS:** Részben felhős idő, gyenge délnyugati szél és a hőmérséklet némi csökkenése várható.

— **Gyászistenisztelet** Mária királyné emlékére. Bucurestiből jelentik: Szombaton lesz hat hónapja Mária anyakirályné elhunytának. A curtea de argesi székesegyházban és az ország valamennyi templomában gyászistentiszteletet tartanak.

— **MARIA SAVOYAI HERCEGNŐ ESKÜVŐJE.** Szófiából jelentik: Boris bolgár király, Cyrill herceg és Eudoxia hercegnő Rómába utaztak, ahol résztvesznek Mária Savoyai hercegnő Luigi Bourbon Pármai herceggel való esküvőjén.

— **Madgearu sógora öngyilkos lett.** Constantaból jelentik: Lipati mérnök, Virgil Madgearu sógora, délelőtt öngyilkosságot követett el a tengerparton, ahol revolverrel szívenlőtte magát. Az öngyilkosság oka ismeretlen. Az életűnt mérnök után óriási vagyon maradt hátra.

— **Prefektusok a helytartónál.** Dobriceanu Mihail ezredes, aradmezei prefektus és Benliu ezredes, hunyadmezei prefektus tegnap kihallgatáson jelentek meg Marra Alexandru dr. királyi helytartónál. akivel a jövő költségvetési esztendő munkaprogramját beszélték meg.

— **ÚJ Vatikáni Magyar Követ.** Vatikánvárosból jelentik: XI. Pius pápa csütörtökön kihallgatáson fogadta Apor Gábor báró magyar követet, aki ányújtotta a vatikáni magyar követté való kinevezéséről szóló megbízólevelét.

— **Adómentesség az iskolai végzettség alapján.** A pénzügyminisztérium még 1936-ban rendelkezést adott ki, amely szerint a kereskedelmi liceumi és gimnáziumi érettségivel, vagy kereskedelmi akadémiai képzettségű bíró azon kereskedők, akik üzletüket 1936. szeptember hó elseje után alapították, három évig teljes adómentességben részesülnek. Illetékes helyen ezt az iskolai képzettséget igazoló bizonyítvány alapján kell kérelmezni. Az eredeti rendelkezés a felső kereskedelmi iskolai képzettséget kivette ezen kedvezmény alól, azonban nemrég újabb körrendelet jelent meg, amely az utóbb említett iskolai képzettségnek is megadja a kedvezményt.

— **Két évi fogház államellenes tevékenység miatt.** A temesvári katonai törvényszék szerdán foglalkozott Viviczi Sándornak, a Resica-művek mérnökének és Zima Vencel lakatosnak államellenes bűncselekményével. A mérnök és a lakatos ellen az állami rend felzárkózására irányuló tevékenység miatt nemrégiben indult meg az eljárás. A katonai törvényszék mindkettőjüket bűnösnek találta és ezért Viviczi mérnököt két, esztendői szabadsávesztésre, míg a lakatos három havi fogházra ítélte.

Január 20
Péntek
Fábán, Sebestyén,
Eutimiu

1842. január 20-án született Konkoly-Thege Miklós jeles csillagász. Természettudományt tanult előbb a budapesti, majd a berlini egyetemen, letette a hajós kapitányi és hajós gépészeti vizsgákat is. Nagy ügyességre tett szert csillagászati műszerek szerkesztésében, aminek később vizsgálatai alkalmával nagy hasznát vette. Ógyallai parkjában saját költségén modernül felszerelt csillagvizsgáló intézetet épített, amelyet később az államnak ajándékozott. Különösen az üstökösök érdekeltek és azoknak pályáját és színeit vizsgálta. Számos csillagászati munkát írt és a legnagyobb lexikonok csillagászati része is Konkoly-Thege Miklós tollából került ki.

1783. január 20-án jött létre Párisban Anglia és az Egyesült Államok között a párisi békekötés, amelyben az angol kormány lemondott a szabadságúrtól győzelmesen harcoló északamerikai gyarmatokról és elismerte az Északamerikai Egyesült Államok függetlenségét.

1889. január 20-án született Sik Sándor kegyesrendi tanár és ismert költő. Költészete leginkább vallásos téren mozog és pedig nagy sikerrel. Verseiben őszinte érzés és égő lelkesedés nyilvánul meg.

— **BÁRÓ BÁNYFY DEZSŐ HALÁLA.** Budapestről jelentik: Báró Bánffy Dezső, az erdélyi magyar kisebbségi élet egyik vezető tagja hosszas szenvedés után Svájcban meghalt. Unokája volt néhai Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnöknek. Hólttestét Kolozsvárra szállítják és ott temetik el.

— **KÉTSZÁZ HALOTTJA VAN A BUDAPESTI INFLUENZAJÁRVÁNYNAK.** Budapestről jelentik: A déli lapok jelentése szerint az influenza járványnak eddig 400.000 beteget volt Budapesten. A járvány aránylag gyengébb lefolyású, de adódnak komplikációk is és ennek következtében eddig 200 a halottak száma.

— **ARTHUR HENDERSON BUCURESTIBEN.** Bucurestiből jelentik: Csütörtökön érkezett meg a fővárosba Arthur Henderson angol munkáspárti képviselő, aki tanulmányútja során ejtette útba Bucurestit. Az angol képviselő Budapestről utazott a fővárosba.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo-pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **Előkészítés a konfirmációra.** A temesvári református egyházközség az ez évi konfirmációs ünnepséget májusban rendezi meg. A lelkes hivatalt közli, hogy a konfirmálandó ifjúság számára az előkészítést megkezdődik. Az előkészítési órákat hetenként kétszer és pedig szerdán és szombaton délután tartják az egyházközség missziós termében. A konfirmációra való előkészítésre a református lelkes hivataltban lehet jelentkezni.

— **FOKOZZÁK AZ AUSZTRÁLIAI REPÜLŐGÉPGYÁRTÁST.** Londonból jelentik: Sir Donald Banks légügyi alminiszter és Sir Arthur Longmore légügyi marsall Ausztráliába utaztak, hogy az ausztrál kormánnyal megbeszéljék az ausztráliai repülőgépgyártás intenzívebbé tételének módjait. A két angol államférfi néhány más dominiumot is meg fog látogatni.

— **A BANKKORMÁNYZÓK ÉRTEKEZLETE.** Belgrádból jelentik: A Balkán-államok bankkormányzóinak ülésén a nézetek teljes azonosságát alapították meg. A tárgyalások során annak szükségességét hangsúlyozták, hogy fennmaradjon a világ fontosabb devizáinak stabilitása.

Lényeges módosítások a magyarországi zsidó javaslaton

Parlamenti bizottság felhatalmazást nyer, hogy egyeseket kivonjon a törvény hatálya alól

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház csütörtöki ülésén tovább folytatták a honvédelmi javaslat tárgyalását. A szónokok egész sora a javaslat megszavazása mellett szólalt fel. Így Svoy Kálmán megállapította, hogy a javaslat hosszú évtizedekre megszabja a magyar honvédség fejlődését. Vozary Aladár a felvidéki képviselők nevében kijelentette, hogy ezt a javaslatot is megszavazza, mert az ország érdekében sorsdöntőnek tekintti. A mai idők megkövetelik, hogy Magyarország állandóan felkészültségben legyen, amit a munkácsi események is mutattak. A javaslat tárgyalását a pénteki ülésen is folytatni fogják.

— **Légijárat Róma és Varsó között.** Rómából jelentik: Dlugovszky római lengyel követ és Giannini szenátor aláírták a lengyel-olasz légiügyi egyezményt, amelynek értelmében tavasszal rendszeres repülőjárat indul a két ország fővárosa között, Velence—Zágráb—Budapest útbajetével.

— **AUTOBUSZKARAMBÓL SÜLYOS SEBESÜLTEK.** Ploestiből jelentik: Csütörtökön délelőtt súlyos közlekedési baleset történt, amelynek során a város 26. számú autobusa, amelyet Vasile Vasilescu vezetett, egy turista gépkocsival összeütközött. A gépkocsi teljesen összeroncsolódott és Novac nevű vezetője, valamint négy utasa súlyos sérüléseket szenvedett. Valamennyiüket kórházba szállították, Vasilescu sofőr pedig eltűnt. A vizsgálatot megindították.

— **A januári nyugdíjak számfejtése.** A három számú temesvári adóhivatalnál már megkezdtek a januári nyugdíjak számfejtését, míg az egyes- és kettes számú adóhivatalok csak hétfőn kezdik meg a számfejtést és a nyugdíj-könyvecskék láttamozását. Az egyes számú adóhivatalnál a sorrend a következő: hétfőn, január 23-án az A—H betűs, szerdán, január 25-én az I—O betűs és csütörtökön, január 26-án a P—Z betűs nyugdíjasok jelentkeznek januári nyugdíjuk számfejtése végett. A kettes számú adóhivatalnál a sorrend a következő: hétfőn, január 23-án az A—L betűs, szerdán, január 25-én az M—R betűs és csütörtökön, január 26-án az S—Z betűs nyugdíjasok jelentkeznek. Mindkét adóhivatalnál a fenti napokon csak délután négy és hét óra között történik a számfejtés. A nyugdíjasok vigyék magukkal a rendőrség által kiállított életbeléti bizonyítványt is, mert csak annak alapján láttamozzák a nyugdíjkönyvecskéket.

Hátfájás! Diana sósborszesz bedörzsölés meglepő, milyen gyorsan hat.

— **Koresolyák, kályhák, takaréktűzme-lyek, kályhaelőtti tálcák, konyhaberendezési tárgyak nagy választékban** Scherier Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

— **Unitárius istentisztelet és közgyűlés.** A temesvári unitárius egyházközség vasárnap, január 22-én, délután félőtkor az evangélikus templomban istentiszteletet rendez. Az egyházközségi közgyűlést az utána következő vasárnap, január 29-én, istentisztelettel együtt, délután négy órakor, ugyancsak az evangélikus templomban tartják.

— **Feloszlatták a bucarestii „Kereskedők Háza” intézményt.** Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban rendezték meg, amelynek értelmében a Bucuresiben, az Academiei-utcában levő „Kereskedők Háza” elnevezés alatt ismert szakmai szervezetet feloszlatták, miután az a törvény előírásaitól eltérően működött. A Semnalul jelentése szerint több más, hasonló intézmény feloszlata is várható.

— **Egymillió olasz születik évenként.** Rómából jelentik: A hivatalos kimutatás szerint Olaszországnak jelenleg 44.560.000 lakosa van. Az 1938. évben Olaszországban 1.031.193 gyermek született.

— **A KERÜLETEKET IS RÁ KELL IRNI A BUCURESTIBE KÜLDÖTT LEVELEKRE.** Bucurestiből jelentik: A posta vezérigazgatósága ismét felszólítja a közönséget, hogy a Bucurestibe címzett levelek borítékján az ucca és házszám mellett jelölje meg a vonatkozó postakerületet is.

— **ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT.** London: 20.74. New-York: 442 és háromnegyed, Brüsszel: 74.86. Milánó: 22.30. Amszterdam: 240.32 és fél, Berlin: 177.65. Szófia: 540. Prága: 15.16. Varsó: 83.60. Belgrád: 10. Bucuresti: 3.25.

A Magyarországi című lap értesítése szerint a zsidó javaslaton változás főleg a vegyes házasságokból születetteknél, a rokkantaknál, a hadiárvánoknál és az egyházi férfiaknál várható és

esetleg a zsidóságnak, mint népcsoportnak, jogi állásával kapcsolatban.

Hír szerint a javaslat egy újabb szakasszal bővül, amelynek értelmében a képviselőház és a felsőház tagjaiból alakuló bizottság kivonhat a törvény generális rendelkezései alól egyeseket.

A képviselőház bizottságai a jövő héten kezdik meg a javaslat tárgyalását.

rrr . . . rrr!

Elnézgettem a képes újságokban azokat a bizonyos téli fényképfelvételeket, amelyek néhány év óta mindig felbukkannak, amikor nagyon hideg van és amelyekből mindig újra és újra libabőrös lesz a hátam. Kedélyes fürdőzők láthatók ezeken a képeken, uszórúhában lubickolva és a strandon heverészve, mindössze az a különös rajtuk, hogy a medencében víz helyett jégzajlás van, a strandon homok helyett hó, ehhez képest pedig egyes, különösen pajzán fürdőzők hógolyóval dobálják egymást. Brrr . . . rrr . . . lubbózik erre a látványra csöndesen az elfogulatlan szemlélő, csak ilyenkor eszmél rá: milyen kényes, elpuhult szibarita módjára él, holott ő is megtehetné, hogy ott strandoljon ezekkel az irigyléreméltó akaraterejű hölgyekkel és urakkal a hóban, a fagyban, plusz harminc helyett minusz tízfokos hőmérsékletben. Igen, ha az ember ezeket a képeket nézi, nem tudja, mi bizsergeti jobban: a lelkiismerete, vagy a libabőr, de titokban azt hiszem, mindnyájan szívesebben hallgatunk a bőrfelületünk ösztönös tiltakozására, mint arra a belső hangra, amely szemrehányóan mondja: te is élhetnél ilyen egészségesen. Ments Isten vitába szállni azokkal, akik ezeken a képeken szemmel láthatóan azt hirdetik, hogy ez a hóstrandolás és jégfürdőzés az egészséges élet csúcspontja. — Ments Isten! Kiki a saját hite szerint üdvözül és ha nekik mindegy: hideg-e vagy meleg, fagyhullám-e, vagy hóhullám, nekünk igazán semmi kifogásunk sem lehet ellene. Ha nem fáznak meg tőle, ellenkezőleg, a „hüülj meg naponta“ német eredetű terápiája alapján, meggedződnek nátha és influenza ellen, nyilván nekik van igazuk. Ezzel szemben . . . legalább ugyanennyire nekünk is igazunk van, ha még nézni is jobban szeretjük ezt a dolgot fenyképben, mint a valóságban, mert — ahogy magunkat ismerem —, mi még attól is megfáznánk, hogy mások heverésznek a hóban és lubickolnak a jégzajlásban a szemünk láttára. Mi ebből a tanulság? Az, hogy mi ne próbáljuk őket, ők pedig ne próbáljanak minket meggyőzni. Ők talán éppúgy tudógyulladást kapnának, ha nem fűznék nyári strandéletet télen, n.int ahogy mi tudógyulladást kapnánk, ha utánozni próbálnánk őket. Ami az egyiknek egészséges, az a másiknak betegség és megfordítja. Minden viszonylagos ezen a világon és ha valaki szívesebben ölegeti télen a hőembert, tegye bátran, mi nyugodtan beérhetjük a fűtött kályhával . . .

— Göring kancellár-helyettes lesz. Londonból jelentik: A Daily Mail szerint Göringet rövidesen kancellár-helyettes és hadügyminiszterre nevezik ki, míg Himler belügyminiszter lesz.

— Huszonötzert fegyvergyári munkás lépett; sztrájkba Leningrádban. Moszkvából jelentik: Az új munkaügyi törvény, amely a fizetéseket 15 százalékkal szállítja le és a munkaidőt 25 százalékkal emeli, nagy elégedetlenséget keltett a dolgozók körében és Leningrádban sztrájkok törtek ki. A Putilov-művek telepeit a munkásság szombat és vasárnap nem akarta kiírni, mert sztrájkba lépett. Ez az első sztrájk Oroszországban, amikor 25 ezer munkás megtagadja az engedelmességet. A GPU ezer ügynököt küldött ki a kiírítás végrehajtására. Sok munkást letartóztattak és a sztrájkolókat az a veszély fenyegeti, hogy Szibériába száműzik őket. Leningrádban röpiratokat terjesztenek és ezekben felhívják a munkásságot, hogy fejtse ki ellenállást a kapitalista kormánnyal szemben.

— Ukrán miniszter Leningyországban. Varsóból jelentik: Vasile Tvoridvo ukrán szenátor javasolta a szenátusban, hogy, miután Ukrajnának autonómiaja nincsen, létesítsenek ukrán minisztériumot, vagy bizottságot, amely az ukrán-kérdésekkel foglalkozik.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATÁ:

Pénteken, január 20-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Libertáti téren levő Jahner K. gyógyszerész.

A II. kerületben a Maresal Joffre utcában levő Schull gyógyszerész.

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerész.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerész.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerész és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerésztára állandó éjszakai szolgálatot tart.

— Százötvenezer lejt lopott el gazdájától. Tordáról jelentik: Nagyszabású betöréses lopás ügyében megindított rendőri nyomozás nyert eredményes befejezést a napokban Tordán. Lázár Simon, ismert tordai gyáros feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes behatolt lakásába, ahonnan 150 ezer lei készpénzt lopott. A bankjegyek 5000 lejes kötegekben voltak elhelyezve Lázár Simon dolgozószobájának szekrényében. A helyzettel ismerős tettes, mint azt a nyomozó közegek megállapították, más berendezési tárgyakat nem kuttatót át, hanem, mint aki biztos a dolgában, egyenesen a kis iratszékényt kutatta át, majd a legnagyobb rendben, sietséggel nélkül mindent a helyére téve eltávozott. A nagyszabású betöréses-lopással kapcsolatban a tordai rendőrség több kihallgatást eszközölt. Kihallgatták többek között Berea Lukrécia, Lázár Simonnal szolgálatot teljesítő cselédnényt, aki kijelentette, hogy a lopás idején kint volt a városban. A detektívek azonban továbbra is megfigyelés alatt tartották a cselédnényt, aki a város különböző üzleteiből jelentékeny összegben vásárolt ruhaneműt és apróbb értékű tárgyakat. Az elmúlt nap rajtaütés-szerű házkutatást tartottak Berea Lukrécianál. Hosszas kutatás után a ruhaszekrény alatt megtalálták 107 ezer lei készpénzt, az ellopott összeg nagyobb részét. A megtévedt cselédnény tegnapi kihallgatása során beismerő vallomást tett.

(—) A KEDÉLYES BETÖRŐ A TALÁLT NARANCST IS MEGETTE. Az elmúlt éjzaka eddig még ismeretlen tettes behatolt a városnáza Vasile Alexandri uccai szárnyában levő tejsarnokba és onnan nagyobb összegű pénzt vitt el. A betörő az udvar felől ajtón jutott be a tejsarnok helyiségeibe, kizárta a pénztárfiókot és az ott talált mintegy húszvenezer lejt magához vette. A tettes zavartalanul dolgozott és még arra is volt ideje, hogy a konyhában két narancsot meghámozzon és megegyen. A tettes a helyzettel ismerős egyén lehetett, aki még azt is tudta, hogy hol tartják a pénztárfiók kulcsát.

(—) KÖLTÖZKÖDÉS KÖZBEN SZERENSETLENUL JÁRT ÉS MEGHALT EGY GAZDÁLKODÓ. Drancian Gherasin orczyfalvai gazdálkodó költözködés céljából kocsira rakta a holmiját, hogy átszállítsa másik lakásba. Útközben a lovak megrágták, mire a lovak mellett lépkedő gazda megragadta a gyeplőt. A lovak azonban magukkal ragadták és egy telefonoszlopnak sodorták. Dranciant rendkívül súlyos beíró sérüléseivel a temesvári kórházba hozták, de az orvosok nem tudták életét megmenteni és tegnapi meghalt.

(—) LOVAREGYLETI BAL LUGOSON. A Lugosi Lovaregylet, amelynek elnöke Sevicu Tiberiu dr. közjegyző, sikerült bálát rendezett a Dácia-szállóban. A rendezés körül az elnökön kívül Pavlovits László dr. alelnök, Orosba Tihomér mérnök, Kapeza Gyula titkár és Sebestyen György pénztáros szereket érdemeket. A bálon csupa elegáns közönség vett részt.

(—) LÖVÖLDÖZTÖT A HIVATLAN VENDEG. Dezent községben Janu Gheorghe házában nagy mulatság volt, amelyen résztvett a falú fiatalága. Éjjeltájon megjelent a mulatságon részegen Rusu Gheorghe is, akit nem hívtak vol, meg és azért kitessékelték. Rusu erre dühösen hazament, de nemssára katonai karabéllyal tért vissza, amelyből a táncolók közé lőtt és egy legényt a vállán megsebesített. Rusu Gheorghet a csendőrség letartóztatta és bezsárolta a lugosi ügyészségre.

(—) AZ ORAVICAI ZSIDÓ HITKÖZSÉG ÚJ VEZETŐSÉGE. Az oravicai zsidó hitközség most tartotta meg tisztújító közgyűlését. Az új vezetőség a következő: elnök Feiter Jean, alelnök Weisz Félix, titkár Deutsch Rudolf, pénztáros Belgráder Pál, szentgyuleti elnök Heffer Sámuel, templomgondnok Lóbi Gábor és Mangelus Vilmos.

(—) A SZABADSÁGOS KATONA SZERENCSÉTLLEN TÉVEDESE. Lugoson Kraft Sándor szabadságos katona vissza akar; utazni ezredéhez Nagyváradra, azonban tévedésből rossz vonatba szállt. Amikor tévedését észrevette, a vonat már robbogott. Kraft Sándor leugrott, azonban olyan szerencsétlenül, hogy súlyos sérülésekkel a mentőknek kórházba kellett szállítaniuk.

(—) MESTERKÖNYVES IDEGEN ALLAMPOLGÁROK FIGYELMÉBE. A munkakamara felhívja mindazokat az idegen állampolgárokat, akik segédi, vagy mesterkönyvet kaptak, hogy ezeknek látatkozása végett öt napon belül jelentkezzenek a munkakamarában. Azok akik a jelentkezést elmulasztják, elvesztik iparuk gyakorlásának jogát.

(—) BETÖRÉS IGAZFALVAN. Az igazfalvai Hangya-szövetkezet boltjából a betörők kétezer lei készpénz; és tízenkétezer lei értékű árut vittek el. A csendőrség a betörőket elfogta Mező Gyula és Gulás Lajos személyében, akiket a lugosi ügyészségre szállítottak.

Nagyszerűen érzi magát...

Jó lokálban, mélyen besüpedve egy kényelmes fauteuilbe - Elsőrangú zene, szép asszonyok és természetesen... Rheinpezsgő!

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Manolescu Doru Toma, Dragan Olimpia, Bitescu Stefan, Kómives György, Schmidt Laura.

(—) ÓRIÁSI SIKERE VAN A ROMÁN HÁZIPARI KIÁLLITÁSNAK. A bászági és körösviadéki társadalomkutató intézet női osztálya által a kulturpalotában rendezett román háziipari kiállítás a legteljesebb siker jegyében bonyolódik le. A lelkes női gárda dr. Secosanné Elenával az élen szeretettel fogadja a látogatókat és magyarázatokkal szolgál. Nagy segítségére van ebben a nagy munkában vezérkri főnöke, Tieranu Valika, Tieranu Emil dr. alpolgármester huga. A kiállításon fiatal lányok ülnek a szövöszékek mellett és a látogató szemé előtt készül a román szőnyeg és a háziszőtes vászon. A kiállítás az eredeti tervektől eltérőleg február elsejéig marad nyitva. A bárban lévő tárgyak legnagyobb része már elkelt. A kiállítás, mely a kulturpalota kiállításjait teremt teljesen megölti, a Bászág öt vidékének háziipari kéziműveit mutatja be.

(—) KIRÁNDULÁS A POIANA MARULUIRA. A városi tisztviselők egy csoportja szombaton délelőtt kirándulást rendez a városnak Poiana Marulion levő üdülőhelyére, ahonnan kedden este tér vissza. Az utazás városi autóbusszon történik, a melyen még néhány hely van magán személyek számára is, akik a közös utiköltséghez hozzájárulnak, a Poiana Marulion pedig napi százhuszonöt leiert kaphának teljes ellátást.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Ujvári György ötvenhá: éves kereskedelmi utazó, Pfundtner Marietta, született Kaim erdőfőtanácsos hatvannyolc éves özvegye, Manescu Grigore negyven éves földműves Enghardt János hetvenhárom éves ács, Mihailovits Dragutin harminckét éves cipész, Brunner Józsa született Tichy ötvenkilenc éves.

(—) Szerkesztői üzenetek: B. Endre előfizető: Az Ön által felvetett kérdés nem tudunk írásban válaszolni. Ha alkalomadtán bejön Temesvárra, keressen fel bennünket.

Mozi

M Ű S O R:

PÉNTEK, JANUÁR 20.

APOLLÓ: Nincs előadás.
ATLANTIC: India lángokban és Saratoga (angol filmek).
CAPITOL: Tiroli hangverseny (német film).
RIVOLI: A nyugati leánya (német film).
SCALA: Olimpiász (német film).

A VILÁG

A RAKBETEGSÉG BOHAMOS terjedése mindenütt a világon csatasorba állította az orvosi tudomány legkiválóbbjait ennek a veszedelmes kórnak a leküzdésére. Híres angol és amerikai orvosok most tették közzé kutatásaik eredményét, amelyek okait és megelőzését illetően. Sir W. Arbuthnot Lane angol egyetemi tanár véleményét, abban foglalja össze, hogy a rákos képződményeket azok a mérgek idézik, amelyek a táplálékkal jutnak be szervezetünkbe. Ha tehát el akarjuk kerülni a rák kifejlődését, olyan diétikus étrendet kell követnünk, amely megóv bennünket az ilyen mérgektől. Nem szabad sok portejnt tartalmazó tápanyagot magunkhoz venni, minél több gyümölcsöt és főzeléket fogyasztunk, a húsról pedig teljesen szokjunk le. Azt mondja Arbuthnot professzor, hogy ő bizonyos magafelől, hogy sohasem fog rákban megbetegedni, mert ezekre a szempontokra már rég figyelemmel van étrendjében. Egy másik rákkutató professzor, az amerikai Harwey Kellog, ugyan csak szigorú vegetáriánus étkezést ír elő betegeknek és azt tapasztalta, hogy ha gondosan megtartják, a gyógyulás gyors és a betegség nem tér többé vissza. Egy harmadik szaktekinély, dr. Bell szerint a gyümölcs a legjobb orvosság rák ellen, mégpedig nyers állapotban, mert a főzés fontos alkotórészeket pusztít el. H. Smith William azt találta, hogy a rák ott lép fel, ahol a portein fölös mennyiségben kerül a szervezetbe és ő is azt tanácsolja, hogy táplálékunk nyers gyümölcs, dió, főzelék és hasonló ételek legyenek. Ezek a szakvélemények mutatják a rák elleni védekezés irányát, aminél az lesz a követelmény, hogy az orvostudomány egyre szélesebb rétegeket fog eltüntetni a husevéstől és rászoktatni a főzelék- és gyümölcsösztá. Ez pedig a mezőgazdasági termelésben idéz majd elő eltulodásokat, emelkedni fog a gyümölcs- és főzeléktermelés, állatállományunk pedig — hosszabb földi életre lehet reménye a jövőben.

VÁROS, AHOL ÉVEK óta nem hal meg senki, — van ilyen is a föld kerekén? Van, mégpedig Olaszországban, a neve pedig Vladefusa. A városka nevet csak azóta kapta, amióta a hosszú élet után vágyakozók nagy tömegekben keresnek falai között otthont. Bologna mellett fekszik egy magas hegy tetején, természeti szépségekben gazdag vidéken. Statisztikusok fedezték fel, hogy milyen alacsony a halálozási arányszám ebben a városkában. 1927 óta egyetlenegy polgára sem halt meg. A lakosság büszke erre a rekordra, amely egyedülálló egész Olaszországban. Levegője kitünő, népe szorgalmas, koránkelő, keményen dolgozó. Híres a jó boráról. És most messze földről mennek oda, különösen olyan párok, akik negyven-ötvenen túl határozták el magukat a házasságra. Még egy nevezetessége van Valdefusának: a legnagyobb a szülő-évi arányszáma egész Olaszországban, amit a lakosság szaporodásával is megtartott. Sok irigye van a szépen fejlődő városkának. Olaszországban, de egy se tud vele versenyezni. Hiába, itt nem elég a szép szó, a hangzatos reklám, itt a tények beszélnek, amit az ördögös statisztika csalhatatlanul bizonyít.

SOKAN IGYEKEZTEK már magyarázatot adni a „sznob” szó eredetének. Egy angol tudós arra vezeti vissza, hogy a XVII. században a cambridgei egyetemen, szaktíva a hagyományokkal, nem nemeseket is felvettek a hallgatók közé és a felvételnél a nem nemeseknek társadalmi állásukat így kellett megjelölni: „sine nobilitas”. Később ezt rövidítették ilyképpen, sine snob, majd s. nob., végül összevonva a rövid snob szócskával. A nem nemesek, a sznobok ezt az előjogot felhasználják arra, hogy a nemesekek társadalmi érintkezést tarsanak fenn és hiúságból előkelősködő szokásokat vezettek fel. Ez a viselkedés az idők folyamán egerv fordult a sznob szóval és nemcsak az angolban, de más nyelvekben is a sznobizmus fogalmához vezetett. Az angol tudós hiteles okmányokkal támasztja alá elméletét, amelyben semmi okunk kétkedni. Azt mindenesetre tudnunk már eddig is, hogy az igaz nemesekek — semmi közülük a sznobokhoz és a sznobizmushoz.

= KÖZGAZDASÁG =

Hivatalos árie ntés

Az árak két év alatti emelkedése a múlt esztendőben megállott

Most jelent meg az országos statisztikai hivatal árjelentése 1938. november hónapjáról. A Manuila Sabin dr. szerkesztésében megjelenő árkimutatás gazdag anyaga érdekes összehasonlításokra és következtetésekre ad alkalmat. Mindenekelőtt megállapítható, hogy

az árak konjunkturaszerű felfelé ivelése, amely 1937 év folyamán állandó jellegű volt, 1938-ban megállott.

Az év első két hónapjában némi árcsökkenés volt tapasztalható, azután június közepéig emelkedtek, majd újból süllyedtek az árak, hogy azután szeptembertől kezdve lassu emelkedéssel ismét elérjék a januári szintet. Azért ne gondoljuk, hogy most olyan drágaság van, aminő még nem volt. A statisztikai görbe azt mutatja, hogy

1929-ben az elsőrendű szükségleti cikkek ára kerekén 22 százalékkal volt magasabb, mint 1938. novemberében.

A nagybani áraknál feltűnő árkülönbözeteiket az egyes városok árai között csak ritkán találunk. Ennek oka főleg az, hogy a nagybani kereskedelem és elsősorban a kiviteli tevékenység kiegyenlítette az árakat. Azért mégis találunk néhány feltűnő árkülönbözetet. A buza ára például aszerint, hogy valamely város távolabb, vagy közelebb van a tengeri kikötőtől, annyival drágább, vagy olcsóbb, amennyiben a fuvar alacsonyabb, vagy magasabb és 360—400 lei körül mozog. Soroca városban a szabad piacon a paraszttól 280 leiert vásárolták a búzát. Már sokkal

nagyobb árkülönbösek láthatók a kicsinybani áraknál, ahol a kereskedelem árszintező hatása alig mutatkozik.

Igy az első osztályu marhahús kilója Galatiban 22 lei, Iasiban 16 lei, Aradon és Temesváron 24 lei, Bucurestiben 28 lei. A nyers szalonna Bucurestiben 37, Aradon 32, Craiovan, amely

nagyon közel fekszik Bucurestiehez, 27, Piatra-Neamtan 38, Cahulban 40, Radautan 44, Brassóban 34, Temesváron 32, Lugoson 28 és Máramarosszigeten 40 lei. A friss tojás darabja Bucurestiben 2.50, Râmnicul-Vâlcean 1.75, Pitestiben 3, Kolozsváron 1.60, Temesváron 2.50 és Aradon 2.20 lei. Targul-Jiuban egy liba mindössze 50 lei, mire Turnu-Severinbe érkezik, már 60, Bucurestiben 90, Iasiban 60, Galatiban 90, Storojinetiben — valószínűleg az export folytán — 100, Brassóban, ahol nagy az idegenforgalom, 150 lei. Temesvár nem marad el erősen Brassó mögött, amennyiben

a temesvári piacon a liba 140 lei, míg a töle alig hatvan kilométernyire fekvő Aradon csak 80 lei.

Elméletben tehát mindenki milliomos lehetne, aki Aradon vesz libát, hogy Temesváron eladja. Hasonlóképpen gazdag lehet, aki Szatmáron vásárolja 1.50 leiert a káposztafejét és azt Máramarosszigeten eladja 3 leiert, de még jobban jár, ha egy leuert Désen vásárolja a káposztát. Ugyanakkor azonban Besszarábiában a káposzta ára darabonként 5 lei, de Bucurestiben csak 3.50 lei. Novemberben még sok helyen árultak szőlőt, de annyiféle áron. Focsaniban kilója 8 lei volt, Aradon 10, Temesváron 24, Bucurestiben 18 lei.

Az ipari cikkek árában ilyen ingadozások alig észlelhetők, miután nem romló áruról lévén szó, teljes mértékben érvényesül a kereskedelem árkiegénylítő hatása. Az árkimutatások adattárából látható, hogy

szükség van az élelmiszerkereskedelem megszervezésére és főleg az élelmiszerek okos elosztására.

Hűtővagónok segítségével az élelmiszereket az olcsó helyekről a drága helyekre kellene szállítani, ami hozzájárulna az árak kiegyenlítéséhez és az általános olcsóbbodáshoz.

Ujra megállapítják az ingatlanok forgalmi illetékét az adásvételi illetékek helyes kiszabása végett

A pénzügyigazgatóságok megkezdték a táblázatok elkészítését

1936-ben kelt miniszteri rendelet zónákra osztotta be a termőföldeket és a mezőgazdasági tanácsosok közbenjöttével megállapították az egyes zónákban levő földek forgalmi értékét, éppen úgy, mint a városi ingatlanokét a mérnöki hivatalok segítségével. Miután az elkészített táblázatba veti értékekben lényeges eltérések álltak be és így az ingatlanforgalomban az illeték kivetésére kellő támpontot nem nyújthatnak, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok február 20-ig készítsenek el új táblázatokat, amelyek a forgalmi értékeknek megfelelőeknek kell lenniük. Ezeket ezúttal is láttamozni kell a mezőgazdasági tanácsossal, illetve a városi műszaki szolgálat főnökével. Február 20-tól az illeték kivetésre az új táblázat az irányadó.

Egyidejűleg jelent meg ugyancsak az ingatlanvételi illetékre vonatkozó azon pénzügyminiszteri rendelet, amely a kivetési pénzügyigazgatóságokat figyelmezteti, hogy sok esetben a felek önkéntes árverésekkel szándékoznak az illetékterhet megkerülni. Az önkéntes árveréseken elért vételár nem mutatja a valódi forgalmi értéket és ez a kinstár által azon az alapon vonható kétségbe, hogy a törvény csak mint minimumot említi a szerződésben (árverési jegyzőkönyvben) említett árat, de a kinstárt megil-

leti a jog, hogy ennél magasabb forgalmi értéket vegyen alapul. A rendelet felsorolja azokat a módokat, amelyeknek segítségével a kinstár megsabalyozhatja azt, hogy a tudtán kívül önkéntes árverést lehessen tartani és ezek között szerepel az, hogy a hátralekös adót késedelem nélkül be kell kebelezni az ingatlanra.

— Francia—román kereskedelmi kamara felállítását tervezik. A franciákkal most folyó külkereskedelmi tárgyalásokon elhatározták, hogy Bucurestiben román—francia, Párisban francia—román kereskedelmi kamarát állítanak fel, a két ország árucsereforgalmának intenzívebbé tétele érdekében.

— A mezőgazdasági kamarák kiállítására vámmentesen hozhatók be mezőgazdasági gépek. Megirtuk, hogy a mezőgazdasági kamarák szövetsége a tavasszal nagy kiállítást rendez Bucurestiben. Ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági kamarák szövetsége kérés adott be a pénzügyminiszterhez, hogy a kiállításra külföldről behozandó mezőgazdasági gépekre adjon feltételes vámmenteséget, mivel azokat vissza fogják vinni az országból.

Február

2

MAGYAR BÁL
A TEMESVARI KULTURPALOTA NAGYTERMÉBEN

Az adófönök felel a be nem hajtott adókért

Megterhelték a perceptorokat a hosszabb idő óta be nem hajtott adókkal

A pénzügyigazgatóságokon minden évben megcsinálják a zárlatot és a kivetett, de hosszabb idő óta be nem hajtott összeggel a perceptorok vezetőit terhelték meg. Eddig, ez a terhelés csak szinleges volt, most azonban elrendelték, hogy a be nem hajtott összegeket, amelyekkel a perceptorok megvannak terhelve, a perceptorok kötelesek kifizetni a kincstárnak. A rendelkezés érthető feltűntést váltott ki az érdekelt perceptorok körében. A perceptorokat ugyanis megterhelték az összes követelésként feltűntetett összegekkel.

Bucurestiben vannak olyan perceptorok is, akiket 80—90 millió lei hátralék megfizetésére kötelezték, de azokat a perceptorokat, akik jobban állanak, kötelezték 1—2 millió lei megfizetésére. A rendelkezés értelmében ezeknek az összegeknek a beszedését megkezdik és a perceptorok fizetésének egy harmadát levonják a fennálló tartozás fedezésére, illetve a levont összegekből egy fedezeti alapot képeznek. A pénzügyminiszterium ezt a jogot a köztartozás megőrzéséről szóló törvényre alapítja.

Kineveztek a cégtörvény szerinti tartományi bizottságokat

Az új cégbeképzési törvény 12. szakasza a tartományi székhelyeken levő kereskedelmi és iparkamarák mellett egy három évre kinevezett speciális bizottság működik, amely az egész tartomány területén beadott bejegyzési kérelmek felett dönt. Mititá Constantinescu nemzetgazdasági miniszter most nevezte ki a különböző tartományi bizottságokat, amelyek legközelebb megtartják alakuló ülésüket. A temesi tartomány bizottságába a következőket nevezték ki:

Agricola D. Ionescu temesvári táblabíró elnök, helyettese Coriolan Ramonteanu, a kereskedelmi kamarák képviselőiben dr. Traian Nichichiu, helyettese Bucur Vidrighin, a kereskedelmi jellegű egyesületek képviselőiben Cornel Cinghita, helyettese Ion Lupu kereskedelmi felügyelő, a nemzetgazdasági miniszter képviselőiben Iuliu Pinca, a Banca Natională képviselőiben Grigore Vică, helyettese Ioan Reda.

Csak a hat hónapot meghaladó hiteltételek esnek folyószámlái illeték alá

Március 15-ig bírság nélkül fizethető az illeték

A pénzügyminiszter körrendeletét adott ki arról, hogy milyen esetekben vehető ki a 3 ezrelékes folyószámlái illeték, amelyet a bélyeg-törvény 14. szakaszának 6. paragrafusában említ. E kérdés körül már eddig is sok vita volt, mert ha alkalmazták, úgy a kereskedelmi és ipari cégek minden összeköttetésénél az illetéket be kell fizetni. Az említett körrendelet szerint, ha

valamely hiteltétel hat hónapon túl nem nyert likvidálást, akkor az folyószámlái jogviszonyának tekinthető,

mert az ügylet főjellege ekkor a hitelezés lett és nem pedig az áru eladása. Ez a szabály alkalmazandó akkor, ha áru hitelezetett, míg a pénzhitel tekintetében marad a régi gyakorlat.

Figyelmeztet arra a rendelet, hogy a folyószámla jellegét nem a kölcsönösség adja, tehát

nem szükséges, hogy a számla mindkét oldalán tételek szerepeljenek. A hathónapos időtartam a hitel megnyitásától számítódik. Az illeték alá eső összeg az a legmagasabb egyenleg, amely az illeték bejelentése és leróvása idején a számlából megvonható. Ha azon időn belül, amelyre az illeték kiíratott, ez az egyenleg emelkedett, úgy az illetékkülönbözethez a fél pólólag tartozik befizetni. A 6 hónapon belül kiegyenlített tételek az illeték megállapításánál nem vehetők figyelembe, mivel ezek a központi bélyegbizottság 1931. február 26-iki döntvénye szerint egyszerű áruhitelezések. Ugyanezen szabályok alá esik a szállítmánváltó és ügvele közötti folyószámla, a melvnek tételeit előlegek, vagy hitelezések képezik.

Március 15-ig a felek minden bírság nélkül illetékeztethetik a rendelet szerint illeték alá eső folyószámláikat.

Árfolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 19.

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 28.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, néme. márka 88—89, felár nélkül.

Emelkedett a buza ára a bányási gabonapiacra, mert megindult a szállítás Braila felé és ezáltal a kereslet is megélnkült. A többi gabonamenny irányzata azonban csendes. A piaci árak a következők: temesi buza 390—395, torontáli buza 410, őrlöképes tengeri 335, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 310, napraforgómag 390, tökmag 680, kismalmi liszt a 30/70-es osztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként.

— Törökországból nagyobb mennyiségű gyapotot importálnak. A román—török külkereskedelmi egyezményben biztosított kvóta kihasználása érdekében a nemzetgazdasági miniszter nagyobb mennyiségű török gyapot behozatalára ad ki engedélyt a közeli napokban.

— A tavaszi Lipcei Vásár behozatali lehetőségeket biztosít Romániának. December 11-én Bucurestiben román—német kereskedelmi egyezményt kötöttek, amelynek értelmében az idei tavaszi Lipcei Vásáron, amely március 5-től 10-ig tart, messzemenő behozatali lehetőséget biztosítanak német áruk részére Romániába. Egyetlen kikötés, hogy az üzleteket valóban a vásár tartama alatt, vagy a vásár bezárása után legkésőbb három héttel kössék meg. A Lipcei Vásár idén még nagyobb lesz, mint az előző években, mert ezáltal többszáz osztrák és Szudéta-vidéki-cég is kiállítja termékeit.

— Megkezdik a külföldi vállalatok adóhátralékainak behajtását. A kormány hetekkel ezelőtt több európai állammal meg egyezést kötött a kétszeri adózás elkerülésére és eme egyezmények megkötésig az érdekelt külföldi cégek adóinak behajtását a pénzügyminiszter felfüggesztette. Most, hogy az egyezmények életbe léptek, az egyezmények szellemében megkezdtek a külföldi cégek adóinak behajtását, kivéve a francia érdekeltségű cégeket, mivel Franciaországgal most folynak a tárgyalások. A most kiadott rendeletben a pénzügyminiszter utasította az adóbehajtó közegeket, hogy a működési engedélyt vonják meg azokról a külföldi cégektől, amelyeknek vagyona a köztartozásokra fedeztet nem nyújt.

SPORT

Megválasztották az uszósövetség vezetőjét

Az uszósövetség Mihai Savu elnökletével vasárnap tartotta meg közgyűlését, melyen a következő tisztikart választották meg:

Elnökségi tagok: M. Marinescu, M. Barzanescu, B. Negrescu, Theo Kranz, Heitas. Póttagok: P. Stroescu és Borcea. Az Ország Óra az elnökségbe a következő öt tagot nevezte ki: Dr. Siligeanu, C. Leoveanu, Albuiescu, Kiki Dumitrescu és V. Catina. Utóbbi a szövetség titkára is.

Sporthírek mindenfelől

Elutasította a szövetség a kolozsvári Victoria óvását. Kedd este foglalkozott a szövetség a kolozsvári Victorianak az FC Rapid ellen beadott óvásával, amelyet hosszas tárgyalások után elutasított. A határozatot a Victoria vezetősége megfellebbezte.

A Bucurestii kerületi sportszövetség kijelölte a Páris válogatottja ellen játszó csapatot. Bucuresti válogatott csapata február 19-én Párisban ütközik meg a város válogatottja ellen. A Bucurestii alkerületi sportszövetség a következő játékosokból álló keretet jelölte ki: Szadovszky, Praszler, Bodola, Sfera, Duca, Gica Popescu, Negru, Lengher, Vintila, Rasinaru, Auer, Barátky, Bogdan, Moldoveanu. Nincs kizárva, hogy Brandaburát is a keretbe sorolják. A keret február 12-én tartja első edzését, majd elutazik a francia fővárosba. Páris válogatottja ellen valószínűleg a következő csapat játszik: Szadovszky — Sfera, (Duca), Lengher, (Sfera) — Vintila, Rasinaru, Brandabura — Bogdan, Auer, Barátky, Bodola, Gica Popescu.

Romániát is meghívták az asztali-tenisz világ bajnokságra. Az egyiptomi asztali-teniszszövetség tegnap hivatalos meghívást küldött a román szövetségnek a március 6—11 között Kairóban rendezendő világ bajnokságra. A szövetség elnöksége úgy határozott, hogy elvileg eleget tesz a meghívásnak és oly értelmű választ ad a kairói szövetségnek, hogy a végleges döntésről értesíteni fogja még a nevezési zárlat előtt.

A Smoke Eaters legyőzte Lengyelország válogatott csapatát. A kanadai „füstevők” jégkorongcsapata folytatja győzelmi sorozatát. Legutóbb Lengyelország válogatott együttesét győzte le 5:2 arányban.

Vikeldes III. Romániába szeretne jönni. A román csapat görögországi turája során Vikeldes III. annak az óhajának adott kifejezést, hogy szeretne Romániába jönni és valamelyik csapatnál elhelyezkedni. Vikeldes Ducet bizta meg, hogy intézze el valamelyik csapatnál való elhelyezkedését.

Bucsubankett Tilea Viorel tiszteletére. Tilea Viorel, a labdarugósövetség elnöke rövidesen elutazik londoni állomáshelyére. Sportbarátai és tisztelői, péntek este bankett keretében bucsuztatják a szövetség volt elnökét.

Összeállították a Brüsszelben játszó német válogatót. A német szövetség már összeállította a január 29-én Brüsszelben játszó német válogatott csapatot, amely a következő: Platzer — Streitle, Schmaus — Rohde, Goldbrunner, Gelleson, Lehner, Hahnemann, Binder, Schoan, Arit.

(—) A TEMESVÁRI RAPID ATLETÁINAK ELSŐ IDEI EDZÉSE. A temesvári Rapid sportegylet atlétái kedvező időjárás esetén vasárnap délelőtt tartják idei első edzésüket. Az atlétikai szakosztály ezért kéri az atlétákat, hogy vasárnap délelőtt tíz órakor jelentkezzenek a Rapid pályán.

Gyilkosság a moziban

Mindenki, aki már most előfizet, február elsejéig ingyen kapja a lapot

A Déli Hírlap regényének címe, melynek közlését JANUÁR 22-én megjelenő számunkban kezdjük meg

Hitler légi egyezményt javasol az angol kormánynak

Párisból jelentik: Az Ordre berlini tudósítója azt jelenti, hogy Hitler kancellár javaslatot tett volna az angol kormánynak légi egyezmény megkötésére és hajlandó az egyenlőségi elvet két éven belül elismerni. Ha Franciaország csatlakozna az egyezményhez, úgy annak légi ereje az olaszéval lenne egyenlő. Franciaországban jóval kevesebb repülőgépe lenne, mint Németországnak, de az angol légi haderővel együtt elérné a Berlin—római tengely repülőgépeinek számát.

Toldi Craiovában! Nagy izgalomban tartotta Craiova sportközönségét egy odaérkező egyén, aki azt állította magáról, hogy ő Toldi Géza a Ferencváros válogatott csatárjátékosa. „Toldi” le is vetkőzött és részt akart venni a Rovine Grivita edzésén. Kisült azonban, hogy még a cipőt sem tudta kellőképpen bekötni, amikor pedig a pályára lépett, hatalmasat rugott a földbe. Hamarosan rájöttek a szélhámos-ságra és „útlevelet” adtak az állítólagos játékos kezébe.

Jobb eredményt ért el a román csapat Görögországban, mint a Ferencváros. A román B. válogatott csapat és a Ferencváros Görögországban bonvolítottak le turát. Mindkét csapat ugyanazokkal az ellenfelekkel került össze. A budapesti Nemzeti Sport megállapítása szerint a román csapat 10:3 gólarányával jobb eredményt ért a Ferencváros 13:5 gólarányával szemben.

Magyar csapatok a Balkán Kúpában? Dr. V. Stelea tervezetet dolgozott ki a Balkán Kupa jövőbeni sorsát illetően. A szerlegmérékzésekkel kapcsolatban magyar részről kijelentették, hogy ebben az évben csak két magyar csapat vesz részt a KK-ban, így a bajnokság harmadik és negyedik helyezettje a Balkán Kúpában indulna. Az érdeklő szövetségek tanulmányozás alá vették a magyarok indítványát és valószínűleg el is fogadják azt. Ha ez valóra válik, úgy a vándorújról iránti érdeklődés lényegesen megnövekedik.

Meghalt Gruber Árpád postaigazgató

Gruber Árpád nyugalmazott postaigazgató hirtelen esztendő korában, hosszas szenvedés után meghalt. Régi temesvári családból származott és középiskolai tanulmányainak elvégzése után szülővárosában kezdte meg postatisztviselői pályáját. Szaktudása hamarosan feltűnt és ezért a budapesti postavezérgazgatóságon kapott beosztást, ahol hosszú éveken keresztül tevékenykedett. 1911-ben visszatért Temesvárra és postaigazgatói rangban a pályaudvari postahivatal élére került, amelyet 1922-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig vezetett. Halálát gyászolja özvegye, született Ott Aranka, fia, Temesi Béla dr. budapesti alezredes, három leánya: Tölgyi Sándorné született Gruber Margit, Gruber Mária és Pálkás Aladárné született Gruber Elvira, vejei: Tölgyi Sándor és Pálkás Aladár nyugalmazott postai főtisztviselők, tizenhárom unokája, úkunokája és nagy rokonság. Temetés ma, pénteken, délután négy órakor megy végbe az erzsébetvárosi Memorandum-útcára 20 szám alatti gyászházból.

Rádió

PÉNTEK, JANUÁR 20.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar. 19: Szociális krónika. 19.15: Énekhangverseny. 19.40: Prof. Nicolae Iorga előadása. 20.05: Paul Jelescu zongorázik. 20.35: Operaközvetítés. 21.30: Hírek. 22.40: Sport. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Az öreg ember idegrendszere és lelki élete. Felolvasás. 11.45: Megvan-e még a frigyiszekrény? Felolvasás. 1.10: Felvinczi Takács Alice hegedül. 1.40: Hírek. 1.50: Pilyinyi Erzsébet énekel. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Közé Antal és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Diák-félóra. 5.45: Hírek. 6: Nagy olasz művészek és kismesterek. 6.30: Rác Elek cimbalmozik. 6.50: Sportközlemények. 7: Politika és hadvezetés a magyar történelemben. Előadás. 7.30: Szalonzenekar. 8.05: Hírek. 8.30: Romani: Norma című operájának közvetítése. 10: Hírek. 11.30: Időjárásjelentés. Majd: Hírek német és olasz nyelven. 11.45: Kiss Lajos és cigányzenekara. 12: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.25: Szalonzenekar. 7.30: Gyorsirótanfolyam. 8.05: Katonazenekar. 9.30: Mai idők. Előadás. 10: Hírek. 10.20: Táncclemezek. 11: Időjárásjelentés.

Bécs. 19: Fuvószene. 20: Közvetítés kabarékából és varietékből. 21.10: Hangjáték. 22: Lemezek. 23.35: Szórakoztató zene.

Belgrád. 19.45: Táncczene. 21: Népdalok. 22.30: Táncczene. 23.15: Könnnyű zene.

Milánó. 20.20: Lemezek. 22: Zenekari hangverseny, utána táncczene.

Strassburg. 20.30: Fuvószene. 21.30 Lemezek. 22.15: Lemezek. 23: Zenés hangjáték.

Varsó. 19.55: Szórakoztató zene énekszámokkal. 22: Karének. 22.15: Szimfónikus hangverseny. 23.45: Lemezek.

SZOMBAT, JANUÁR 21.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 12: Országóra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17: Országóra. 18.15: A „Munka és Jökedély” órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Gh. Mugur előadása hanglemezekkel. 20: Alex. Poesescu előadása. 20.15: Szalonzenekar. 21: Rádióposta. 21.15: Melody jazzzenekar. 22: Hírek, sport. 22.15: Aurel Alexandrescu és Valentina Cretoiu-Tassian énekel. 22.50: Strauss-lemezek. 23: Hírek. 23.15: Dinu Serbanescu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.15: Ifjusági félóra. 11.45: Mit nézzünk meg? 1.10: Szimfónikus hangverseny. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hanglemezek. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Az aranyfűl. János György meséje. 5.45: Hírek. 6: A magyar sport küszöbönálló feladatai. Előadás. 6.25: Kishonthy József énekel, kisíri Pertis Jenő és cigányzenekara. 7.20: A Posia műszaki tanácsadója. 7.35: Szalonzenekar. 8.05: Hírek. 8.50: „Carmosine”. Vigjáték három felvonásban. 10.30: Hírek, időjárásjelentés. 10.50: Budapesti Hangverseny zenekar. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Thalér Gyula és Végh Mihály jazzzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.20: Pestis Jenő és cigányzenekara. 7.35: Mezőgazdasági félóra. 8.25: Csiki Gergely. Előadás. 8.55: Hanglemezek. 10: Hírek.

Bécs. 19: Hangjáték. 20: Zenekari hangverseny. 21.10: Táncc-est. 23.30: Szórakoztató zene.

Belgrád. 18.20: Táncczene. 19.15: Lemezek. 21: Tarka-est. 23.15: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő s gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közzelhető. Házasság szavankint öt lej. minden más rovatban szavankint kettő lej. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-trafik. Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik. Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-trafik. Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik. Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik. Piata Küttl. — Nógrády-trafik. (Tivoli mellett) — Olariu-trafik. Piata Dragalina 6. Tele. fon 45—06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Ga-góczy-trafik. Strada Brătianu 15/a. Tele. fon 13.

Állást keres

Zsúrokra, nagy vasorákra a legfinomabb ételek készítését vállalom. Nagy gyakorlattal rendelkezem. Kovács Zsuzsa III., Str. Diaconul res. 24. 593

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakás

Bútorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatl az erzsébetvárosi villanegyedben március 1-től kiadó Cím a kiadóban. 581

Adás-vétel

Hegedű kottatartó megvételre kerestetik. Timis nyomda I. Piata Brătianu No. 3. 384

Veszek mélyített ezüst tészta tálat. hozzávaló sossierrel. Címeke súly és ármejjelöléssel a kiadóba kérem leadni. 604

Eladó egy kis ház. különböző öreg bútorok és egy új Singer varrógép. III. Str. Brancoveanu 43. (Helvét uccára). 605

Ottomán szép széles, jó állapotban lévő megvételre kerestetik. Címeke kérem a kiadóba leadni. 367

Ha szép akar lenni?
Használjon KULKA-féle bilitom-tejkrémet, bilitom-tejszappant és bilitom-pudert, h a r o m színben. Kaparató kizárólag a

Városi Gyógyszertárban
a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Tavaszi női kabát megvételre kerestetik. Címeke a kiadóba kérem, ármejjelöléssel leadni. 369

Ezüst evőeszköz (6 személyes) megvételre kerestetik. Címeke „Ezüst” jellegére a kiadóba kérem leadni. 368

1939. ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Kezdeté: március 5.
Minden felv. lágozítást megad.
LEIPZ'GER MESSAMT
LEIPZIG - Németország

60% utazási kedvezmény az összes német vasuti vonalakon

és
Angerbauer Jenő fb. képviselő, Timișoara, I. Strada Gen. Praporgescu 2. — Telefon: 25—36.